

AKTUALNE TEME

PRIMJENA ODLUKE O OSNOVAMA ZA SKLAPANJA UGOVORA O PROVOĐENJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA, U PRIMJENI OD 1.6.2023.GOD., SA KOMENTARIMA I USPOREDBOM VRIJEDNOSTI RADA TIMA PRIMARNE RAZINE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I TROŠKOVIMA ZA ZAPOSLENE, PREMA ODLUKAMA 2023.GOD. I PRETHODNIM ODLUKAMA 2022., TE ZA TROŠKOVE, PREMA NOVIM KOEFICIJENTIMA ZA IZRAČUN PLAĆA, NOVA OSNOVICA ZA PLAĆE OD 01.04.2023.GOD.

- pripremio mr. sc. Ante Gabriilo -

Nastavno na izračun plaća, kalkulacije Hzzo-a, o kojima smo obavijestili članove od 04.04.2023.god. i u Časopisu br.01/2023., str.9-18, upravno vijeće HZZO-a donijelo je 31.5.2023.god. **NOVU Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja.** Odluka je objavljena u **NN, 58/23.**, nadovezuje se na Odluku..., NN 37/23. I to s **primjenom od 1.06.2023.god., a u kojoj je HZZO kalkulirao rast sredstava standardnog tima opće medicine, za rad dr.med.spec od 7,80% u odnosu na NN 37/23; za z.z.žena/dr.med.spec.gin. 7,92%; za dr.med.spec.pedijatra 7,84%; za dr.med.bez spec. 4,79%; za dr.med.dent. 5,22%; a za MBL bez spec. od 3,61% (240.860,72 EUR god. po timu/ 232.469,08 EUR god.) ; za MBL spec. 4,98% (246.613,03 EUR god. po timu/ 234.913,49 EUR god.); za mag.pharm. rast cijene usluge izdavanja lijeka od 5,02% (rast koeficijenta sa 0,1495 na 0,1570 po usluzi izdavanja lijeka, med.proizv. itd po receptu). Također, od 01.04.2023.god. u primjeni je nova osnovica plaća za službenike i namještenike u javnim službama iz Temelnog KU, NN 127/2022., koju Hzzo uzima pri izračunu kalkulacije sredstava tima primarne z.z.**

U nastavku Vam donosim pregled rasta izdataka ordinacija primarne razine z.z. (hladnog pogona + bruto 2. plaća dr.med. i dr.med.dent., te med.sestara i dentalnih tehničara + ostali izdatci), pregled ukupnih primitaka ordinacija u razdoblju od 2013.godine do 06.mj. 2023.godine (uključivo sve Odluke HZZO-a, od 01.06.2022.g., od 11.11.2022.g., 27.03.2023.g., te 31.05.2023.god), te razliku/ manjak primitaka

ordinacije, zbog neadekvatne rekalkulacije sredstava od strane HZZO-a (pogotovo za razdoblje od 2013.g. do 07.mj. 2019.g.) sa izračunom bruto plaće dr.med.dent. i dentalnog asistenta, te dr.med.spec. i m.s. prema novoj Uredbi o koeficijentima..., NN 46/23 (rast koef. za m.s. ili dentalnog asistenta sa 0,951 na 0,999 ili rast od **5,05%**, stupila na snagu 01.05.2023.g., a ugovorni timovi primjenjuju od 01.06.2023.g. od kada je snazi nova Odluka HZZO-a, NN 58/23.).

- **Napomena: Timu dentalne medicine su u 2022.g. rasla sredstva standardnog tima 10,42%, a u 2023.g. od 01.06.2023.g. dodatno još rast 6,44% ili od 01.01.2022.g. do danas ukupno rast 17,54% (standardni tim na 01.01.2022.g.: 490.894,34 HRK/god. , od 11.11.2022.g. iznos: 542.052,33 HRK god. ili 71.942,71 EUR /tim DDM, od 01.04.2023.g.: 72.777,40 EUR/god., od 01.06.2023.g.: 76.577,90 EUR ili 576.976,18 kn).**
  - **Timu dr.med.spec. su u 2022.g. rasla sredstva standardnog tima 10,27%, a u 2023.g. od 01.06.2023.g. dodatno još rast 8,98% ili od 01.01.2022.g. do danas ukupno rast 20,17% (standardni tim na 01.01.2022.g. iznos: 520.073,16 HRK/god., od 01.06.2022.g. iznos: 540.722,24 HRK/god., od 11.11.2022.g. iznos: 573.492,24 HRK/god. Ili 76.115,50 EUR/ god. od 1.4.2023.g. iznos: 76.940,90 EUR/god. ili 579.711,21 kn, od 1.6.2023.g. iznos: 82.947,48 EUR/god. ili 624.967,78 kn god.).**
- 1) Hladni pogon ugovornog tima p.z.z., kalkulacija 2013.g., sadašnji izdatak u EUR, sa uvećanjem prema rastu potrošačkih cijena od 2013.g. do 12.mj.2022.g. (prema objavama DZS).

Hladni pogon, za 2 djelatnosti primarne zdravstvene zaštite

Tablica br.1.

RAZRADA OSTALIH TROŠKOVA	MJ. IZNOS/ 2013.G	GOD. IZNOS/ 2013.G.	MJ. IZNOS/ 10/2022.G.	GOD IZNOS/ 2022.G.	RAZLIKA 2022/13.G. U HRK	RAZLIKA 2022/13.G. U EUR	RAZLIK A2022/ 2013 ,index
Struja	176,83	2.121,96	237,00	2.844,00	722,04	95,83	134
Voda	98,14	1.177,68	124,54	1.494,48	316,80	42,05	127
Grijanje	603,98	7.247,76	766,00	9.192,20	1.944,44	258,07	127
Komun. i vodna nak.	48,77	585,24	61,85	742,20	156,96	20,83	127
Zbrinj.kom.otpada	45,88	550,56	58,20	698,40	147,84	196,22	127
Zbrinj.med.otpada	94,06	1.128,72	143,67	1.724,04	595,32	79,01	153
Tekuće odr.	146,51	1.758,12	360,00	4.320,00	2.561,88	340,02	245
Održav.info.sustava	558,55	6.702,60	689,30	8.271,60	1.569,00	208,24	123
Trošak fiksnog telefona	235,86	2.830,32	UKLJ.DUO PAK	UKLJ.DUO PAKET	UKLJ.	UKLJ.	UKLJ.
Trošak interneta	74,69	896,28	180,00	2.160,00	1.263,72	167,72	241
Trošak čišćenja	776,00	9.312,00	1.470,00	17.640,00	8.128,00	1078,77	185
Trošak HRKjigovodstva	668,57	8.022,84	847,50	10.170,00	2.147,16	284,98	127
Zajed.tr. (domar i sl.)	145,37	1.744,44	379,05	4.548,60	2.804,16	372,18	260
Ostali tr.(osig.,mat.)	630,79	7.569,48	779,00	9.348,00	1.778,52	236,05	124
Nak za zakup	1.250,00	15.000,00	1.562,50	18.750,00	3.750,00	497,77	125
UKUPNO OSTALI TR.	5.554,00	66.648,00	7.658,61	91.903,32	25.255,32	+3.351,96	138

Izračun plaće doktora dent.med. i zubnog asistenta/sestre u timu dr.med.dent. iskazan kroz hladni pogon i glavarinu (HZZO, prezentacija 01/2013.god.),

Tablica br.2

Plaće članova tima	Koef.u tvrden Uredb om (primj. od1.7. 2002.)	osnovica za plaću u HRK(primje na od 1.1.2008.)	Minuli rad (20 godina staža= 10%)	Osnovna plaća u HRK	Dodaci prema KU* u %	Ukupna mjesečna plaća	hladni pogon u HRK	glavarina u HRK	ukupno u HRK
Doktor dent.med. (bez spec.)	1,85	5.108,84	10%	10.396,49	22,90	12.777,29	50.314,32	103.013,11	153.327,43
Medicinska sestra/med. tehničar	0,98	5.108,84	10%	5.507,33	12,90	6.217,78	74.613,30		74.613,30
UKUPNO plaće						18.995,06	124.927,62	103.013,11	227.940,73
doprinosi na plaće (zbirna stopa 14,2%)						2.697,30	17.739,72	14.627,86	32,367,58
UKUPNO bruto plaće uvećane za doprinose na bruto						21.692,36	142.667,34	117.640,97	260.308,31

Izračun plaće doktora i sestre/dent.teh. u timu dr.med.dent. iskazan kroz hladni pogon i glavarinu (KU 30.09.2019.god. primjena od 01.10.2019..g, nova osnovica od 01.04.2023.g. / prez. HZZO, 2013.g.) nova Uredba o koef. 27.04.2023.g.,

Tablica br.3

Plaće članova tima	Koef.utvrđen Uredbom (primjena od 1.5.2023.g.	osnovica za plaću (primjena od 1.4.2023.g.	Minuli rad (20 godina staža= 10%)	Osnovna plaća	Dodaci prema KU za zdr.i zo	Ukupna mjesečna plaća u EUR (iznos od 01.05.2023.g., razlika)	Ukupna godišnja plaća u EUR (iznos od 01.05.2023.g., razlika/ 2013.g.)	ukupno u HRK od 01.05.2023. (iznos 2013.g., razlika u HRK
Doktor med.dent	2,027	902,08	10%	2.011,37	36 %	2.735,46	32.825,52	247.323,88
Medicinska sestra/dent. asistent	0,999	902,08	10%	991,30	24 %	1.229,21	14.750,52	111.137,79
UKUPNO br.1.plaće				3.002,67		3.964,67	47.575,74	358.459,41
Dop.na plaće 16,5%						654,17	7.850,00	7.696,13
UKUPNO bruto 2. plaće				3.498,11		4.618,84	55.425,74 (+20.876,90)	417.605,24 (+157.296,93)

Mogući prihod tijekom godine u kunama u 2013.god./06.mj.2023god.HRK, zadnja 2 retka EUR

Tablica br.4

Vrsta zdrav. Zaštite	Hladni pogon	Glavarina	DTP	KPI	QI	Ukupno	Dodatne mogućnosti			Ukupno
							Skupna praksa	Preventiv programi	5*	
Dr.med.dent.poliv, NN, 23/13	212.425,62	82.820,48	136.653,79	16.460,57	16.460,57	464.821,03	4.141,02	4.141,02	4.141,02	477.244,10
Dr.med.dent.polival. u primjeni od 01.04.2013	212.426,00	82.380,46	135.927,76	16.373,12	16.373,12	463.480,45	4.119,02	4.119,02	4.119,02	475.837,52
Dr.med.dent. u primjeni 2013.g. EUR	28.193,78	10.933,77	18.040,71	2.173,09	2.173,09	61.514,43	546,69	546,69	546,69	63.154,50
Dr.med.dent. u primjeni 01.06.23.g. EUR	39.169,93	11.699,13	19.303,56	2.325,20	2.325,20	74.823,03	584,96	584,96	584,96	76.577,90
01.04.13.g./31.05.2023	+10.976,15	+765,36	+1.262,85	+152,11	+152,11	+13.308,60	+38,27	+38,27	+38,27	+13.423,40

HLADNI POGON i GLAVARINA od 11.11.2022.g.,30.12.2022.g.,27.03.2023.g.,31.05.2023.g.(odluke HZZO-a), **osnovica plaća od 01.04.2023.g.**, te KU od 30.09.19.g., primjena od 01.09.19.G. / kalkulacija HZZO-a iz 01/2013.g. , **novi koef.iz Uredbe o koef. 27.04.2023.g.**

- Razlika bruto 2. plaće dr.med.dent. i m.s. u iznosu (tablica br.3): -20.876,90 EUR/god.

- Razlika troškova hladnog pogona 2022.g. (tablica br.1) - 3.351,96 EUR/god.
- Razlika troška dentalnog mat.i ostalih tr. (bez h.p.): - 1.864,18 EUR/god.
- Uvećanje sredstava stand.tima DDM (tablica br.4) + 13.423,40 EUR/god. (uvećanje sredstava iz Odluke HZZO-a 02.10.2019.g., od 01.03.2020.g.,od 11.02.2021.g.,01..06.2022.g. ,od 11.11.2022.g.,27.03.2023.g.,31.05.2023.

g. pokrilo je samo cca 48,55% realnog uvećanja izdataka ordinacije DDM u raz.2013.g. do 06/2023.g.)

- **UKUPNO RAZLIKA/MANJAK SR. tima dentalne med.p.z.z. po 4 osnova: - 101.138,60 HRK ili 13.423,40 EUR/god. / novi koef.iz uredbe, nova osnovica od 01.04.2023.g., nova odluka Hzzo-a,31.05.2023.g.**
- **Sveukupna sredstva za standardni tim dr.dent.med. bi od 06/2023.god. trebala iznositi minimalno cca: 90.001,30 EUR /god. ili za 17,53 % više od sr.standardnog tima u odluci HZZO-a, 31.05.2023.g.**
- (napomena: sveukupna sr. za tim DDM su odlukom HZZO-a, NN, 23/13 utvrđena u iznosu: 477.244,10 HRK/god., pa u NN, 38/13 umanjena za 1.406,58 HRK/god., pa odlukom HZZO-a od 02.10.2019.g. uvećana za 6.065,00 HRK/god. na iznos: 481.902,52 HRK/god., odlukom u primjeni od 01.03.2020.g. uvećana na iznos: 484.820,52 HRK, od 10.02.2021.g. na iznos: 490.894,34 HRK/god., od 11.11.2022.g. na iznos: 542.052,33 HRK god. ili 71.942,71 EUR /tim DDM, od

01.04.2023.g.: 72.777,40 EUR/god., od 01.06.2023.g.: 76.577,90 EUR ili 576.976,18 kn).

Kalkulacija troškova dentalnog materijala

- Iako je HZZO u 2013.god. prezentirao kalkulaciju samo za tim obiteljske medicine, možemo analizom/dedukcijom kalkulacije HZZO-a za tim DDM doći do iznosa ukalkuliranih troškova dentalnog materijala i ostalih tekućih troškova:
- Ukupna sredstva za tim DDM 2013.god., bez dodatnih mogućnosti: 464.821,03 HRK/god. – bruto 2.plaće tima: - 260.308,31 HRK/god. – hladni pogon: - 66.648,00 HRK/god.= 137.864,72 HRK/god. (kalk.iznos dent. mat.u kalk.HZZO-a 2013.god.) x kumul.iznos rasta potr.cijena od 9% (01/2013.god. do 09/2021.god.) + dodatno rast potr.cijena od 13,2% (10/21.god. do 10/2022.god., DZS, objava 16.11.2022.g.) = **14.045,66 HRK ili 1.864,18 EUR porast cijena kalkuliranog dentalnog mat.(od 2013.g. do 11/2022.g.)**.

Izračun plaće doktora spec. i sestre u timu djelatnosti spec.dr.med. u p.z.z. iskazan kroz hladni pogon i glavarinu za 3 djelatnosti (nova osnovica od 01.04.2023.god. x novi koef. /HZZO, prezentacija 01/2013.god.),

Tablica br.5

Plaće članova tima	Koef.utvrđen Uredbom 27.04.2023.g.	osnovica za plaću (primjena od 1.4.2023.g)	Minuli rad (20 godina staža= 10%)	Osnovna plaća	Dodaci prema KU, primjena 01.09.2019.g.*	Ukupna mjesečna bruto 1.plaća u EUR	ukupno u EUR (iznos 2013.g./ razlika u EUR)	ukupno u HRK (iznos 2013.g., razlika u HRK)
Dr.med.spec.	2,367	902,08	10%	2.348,75	36 %	3.194,30	38.311,60	288.809,44
Med.s./med.tehničar	0,999	902,08	10%	991,30	24 %	1.229,21	14.750,52	111.137,79
UKUPNO plaće bruto 1., bez dop.na bruto						4.423,51	53.082,12	399.947,23
doprinosi na plaće (zbirna stopa 16,50%)						729,88	8.758,56	65.991,37
UKUPNO bruto plaće uv. za dopr						5.153,39	61.840,68 (36.433,15 +25.407,53)	465.938,60 (274.505,60 +191.433,00)

Kalkulativna sredstva za standardni tim dr.med.spec.o.o.m., Odluka HZZO 31.05.2023.g.,

Tablica br.6

Vrsta zdravstvene zaštite	Mogući prihod tijekom godine u kunama u 2022.god./01.04.2013.god.u HRK, zadnja 2 retka u EUR									
	Hladni pogon	Glavarina	DTP	KPI	QI	Ukupno	Dodatne mogućnosti			Sveukupno
							Skupna praksa	Preventiv programi	5*	
Dr.med.oom u od 01.04.13.	209.316,00	101.615,52	142.261,73	18.290,79	18.290,79	489.774,84	5.080,78	5.080,78	5.080,78	505.017,16
Dr.med.oom u od 01.04.13.€	27.781,00	13.486,70	18.881,38	2.427,61	2.427,61	65.004,30	674,34	674,34	674,34	67.027,30
Dr.med.spec. 31.05.23.	40.953,96	14.430,77	20.203,07	2.597,54	2.597,54	80.782,87	721,54	721,54	721,54	82.947,48
31.05.23./Prez.2013.	+13.172,96	+944,07	+1.322,32	+169,93	+169,93	+15.778,57	+47,20	+47,20	+47,20	+15.920,18

- **HLADNI POGON i GLAVARINA od 31.05.2023.g.(nova Odluka HZZO-a), osnovica plaća od 01.10.2022.g., te KU od 30.09.19.g., primjena od 01.09.19.g. / kalkulacija HZZO-a 01.04.2013.g. , novi koef.iz Uredbe o koef. 27.04.2023.g.**
- Razlika bruto 2. plaće dr.med.spec. i m.s. u iznosu (tab.br.5): -25.407,53 EUR/god.
- Razlika troškova hladnog pogona (tablica br.1): -3.351,96 EUR/god.
- Uvećanje sredstava stand.tima p.z.z. (tablica br.6): +15.920,18 EUR/god. (uvećanje iz Odluke HZZO-a 02.10.2019.g., 1.03.2020.g., 11.02.2021.g. .01.06.2022.g., od 11.11.2022.g., 30.12.2022.g., od 27.03.2023.g.. te od 31.05.2023.g. pokrilo je samo cca 44,64% realnog uvećanja izdataka ord. spec.obit. medicine u raz.2013.g. do 6/2023.g.)
- **UKUPNO RAZLIKA / MANJAK SR.TIMA P.Z.Z.PO 3 OSNOVA: - 96.737,78 HRK ili -12.839,31 EUR**
- **SVEUKUPNASr.stand.tima.spec.obit. med. bi od 06/2023.god. trebala iznositi: 95.786,79 EUR /god. ili za 15,48 % više od od sr.standardnog tima u odluci Hzzo-a, od 31.05.2023.g.**

(razlika je do 01.01.2022.g. iznosila +15,70%, što znači da se u 2023.g. ipak smanjuje, a dug je uglavnom nastao u razdoblju od 2013.g. do 07.mj.2019.g., kada Hzzo nije niti za lipe povisio sr.ugovornog tima p.z.z.)

- **Napomena:** sveukupna sr. za tim spec. O.O.M. su odlukom HZZO-a, NN, 23/13 utvrđena u iznosu: 506.387,87 HRK/god., pa u NN 38/13 umanjena za 1.406,58 HRK/god. na iznos: 505.017,16 HRK/god., pa odlukom HZZO-a od 02.10.2019.g. uvećana na iznos: 511.081,16 HRK/god., od 01.03.2020.god. uvećana na iznos: 513.999,16 HRK/god., te od 11.02.2021.g. na iznos: 520.073,16 HRK/god., od 01.06.2022.g. na iznos: 540.722,24 HRK/god., od 11.11.2022.g. na iznos: 573.492,24 HRK/god. Ili 76.115,50 EUR/ god., od 27.03.2023.g. iznos: 76.940,90 EUR/god. ili 579.711,21 kn, od 31.05.2023.g. iznos: 82.947,48 EUR/god. ili 624.967,78 kn).

Zaključak

- U ukupnim sredstvima standardnog tima p.z.z. od 06.mj.2023.g. nedostaje od - **12.839,31 EUR** (dr.med.spec.oom) do - **13.423,40 EUR/god.** (dr.med.dent.)
- Najveći manjak sredstava za razdoblje od 2013.g. do 07/2019.g. je kod timova dr.med.dent., jer **HZZO nije još 2013.god. adekvatno ukalkulirao**

trošak dentalnog materijala u kalkulaciji, ali kasnije je taj manjak manji. HZZO je objavom odluke o osnovama..., NN 58/23, bitno umanjio zaostatak iz moje kalkulacije standardnog tima, objavljenoj u časopisu br.01/2023, posebno vezano uz novu uredbu o koeficijentima, u primjeni od 27.04.2023.g., NN 46/23.

- Timovi DDM su dodatno "zakinuti", jer HZZO u odlukama do danas nije objavio kalkulaciju tima za dr.med.dent spec.obiteljske stomatologije (iz Pravilnika o spec. usavršavanju, još iz NN, 115/07), kao što je HZZO objavio za dr.med.spec.

(uvećanje sredstava ugovorenog tima dr.med.spec. u odnosu na dr.med. za 5,85% godišnje iz 03.mj.2023.g.).

- Izvršiti pritisak na HZZO da izvrši rekalkulaciju sredstava standardnog tima., prema ovoj prezentaciji ili bi SVI timovi morali uputiti zahtjev JLS i JPRS za plaćanje nadstandarda, temeljem članka 11.stavak 5. Zakona o z.z., jer postojeći standard HZZO-a nije adekvatan, pa i tužbe na nadležni Sud, tuženici: JLS i JPRS (tražeći od Suda da uključi HZZO kao umješača u sudski spor/parnicu), u slučaju ogluhe navedenih HZZO-a, JLS i JPRS.

PRIMJENA KOLEKTIVNOG UGOVORA ZA DJELATNOST PRIVATNOG ZDRAVSTVA HRVATSKE, NN, 118/19. i 148/22.

V a ž n o - u primjeni od 1. 1. 2023. god.

Maksimalni iznosi primjerenih plaća u primjeni od 1.1.2023.god., utvrđen je prema parametrima iz članka 125. i 126. Kolektivnog ugovora za djelatnost privatnog zdravstva, NN, 118/19. i 148/22. (u daljnjem tekstu: Kolektivni ugovor), tj. konkretno člancima 1 – 10. Kolektivnog ugovora o izmjeni i dopuni Kolektivnog ugovora, u primjeni od 1.1.2023.god. Tekst izmjene i dopune Kolektivnog ugovora objavljen je u Časopisu „Privatna praksa u zdravstvu“ br. 4/22. Isti je sklopljen i potpisan od strane ovlaštenih osoba Udruge i Sindikata radnika na radu u privatnoj praksi zdravstva Hrvatske, a prošao je prethodno i filter ocjene zakonitosti od strane Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, evidencijskih oznaka 27/19-1, od 1.1.2023.god. Rezimirajući rečeno, izmijenjeni i dopunjeni Kolektivni ugovor primjenjuje se i za obračun plaće za prosinac 2022.god., obračunate/isplaćene u siječnju 2023.god., pa sve do obračuna plaće za ožujak – isplata u travnju 2023.god.. Iznos osnovice za izračun plaća utvrđen je, pozivom na odredbe Kolektivnog ugovora u identičnom iznosu propisanom za javno zdravstvo, temeljem Dodatka I. Temeljenom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama, NN, 127/22 od 31.10.2022.god., tj.: za razdoblje od 1.10. do 31.12. 2022.god. primjenjivala se osnovica od 884,39 € bruto ili 6.663,47 kn. Od 1.1.2023.god. do 31.3.2023.god. primjenjivao se za obračun plaće isti iznos osnovice. Od 1.4.2023.god. za isplatu plaće za taj mjesec u svibnju primjenjivala se osnovica od 902,08 € bruto/mjesec ili 6.796,72 kn bruto. Za razdoblje poslije 1.4. 2023.god., primjenjuje se ista osnovica. Naime, dogovorom Vlade RH i Sindikata javnih službi, istim Dodatkom I. TKU dogovoreno je da će se u rujnu 2023.god. ponovno pristupiti pregovorima za visinu osnovice za 2023.god. Za izračun primjerene plaće u privatnom zdravstvu RH, osim navedenih iznosa osnovice i propisanih koeficijenata složenosti, koji su identični u primjeni i za službenike u javnim službama (Uredba, NN,46/23), primjenjuju se mjerila i kriteriji za izračun primjerene plaće prema ekonomskoj snazi poslodavca, kako je za svaku struku/djelatnost propisano Kolektivnim ugovorom

- pripremio Ivan Gabrilo, dipl.iur -

Uvodne napomene

Za izračun plaće, prema pravnim pravilima kako je navedeno u podnaslovu ove teme (osnovica, koeficijenti i dodaci = kalkulativna plaća iz članka 122. KU), od 1.6.2023.god. primjenjuju se i novi/promijenjeni koeficijenti složenosti, kako je propisano Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama, NN, 46/23. (u daljnjem tekstu: UIDU/23), kako to propisuje članak 115. stavak 5. Kolektivnog ugovora.

Kao što je navedeno, iznos osnovice od 1.4.2023.g. primjenjuje se i za izračun plaće za lipanja, isplata u srpnju 2023.god., prema novom

povećanom koeficijentu iz UIDU/23. Za razradu ove teme relevantan je utvrđeni koeficijent za zdravstvenog radnika SSS, na radu u primarnoj zz, poliklinikama, javnom zdravstvu i ... od 0,999 (prije 0,951 ili povećanje za 5,05 %). Povećanje osnovice,(kao umnožak osnovice i koeficijenta), rezultirane će i povećanjem dodatka, što daje novi iznos = kalkulativna plaća (teži uvjeti rada = TUR i posebna odgovornost za rad u zdravstvu = PIO), koja čini osnovicu za povećanje za periodsku povišicu od 0,5 %/godina radnog staža za istog poslodavca

Promjena osnovice za obračun plaće za službenike i namještenike u javnim službama, na koje se primjenjuje Zakon o plaćama u javnim službama, primjenjuje se i u privatnom zdravstvu Hrvatske,

pozivom na odredbe Kolektivnog ugovora za privatno zdravstvo, ako su stvorene ekonomske/pravne pretpostavke za takvu primjenu

Iz citiranog podnaslova, razvidno je, da se povećanje osnovice odnosi na zaposlenike u javnim službama na koje se primjenjuje Zakon o plaćama u javnim službama. Nove propisane osnovice, kako je navedeno u podnaslovu, od **884,39 €** i **902,08 €** bruto/mjesec primjenjuju se i na zaposlene/na radu za subjekte privatnog zdravstva, računajući za obračun plaće za prosinac 2022.god., pa sve do obračuna plaće za lipanj – isplata u srpnju 2023.god., kako je navedeno u prethodnom izlaganju. Dobiveni izračunati iznosi, ponavljam, predstavljaju iznos kalkulativne plaće, prema definiciji iz članka 122. Kolektivnog ugovora. Tako izračunati iznos kalkulativne plaće predstavlja osnovicu za ocjenu, da li ga poslodavac može obračunati i isplatiti na teret svog prihoda, prema svojoj ekonomskoj snazi, da bi se zadovoljila primjena načela „međuzavisnosti troškova i prihoda“ (u strukturi ukupnog prihoda zdravstvenog radnika primarne razine zz uključenog u Mrežu JZS plaće, kao troškovi za zaposlene sudjeluju sa 69 %, a drugi materijalni i režijski troškovi cca 31 %, prema kalkulaciji HZZO-a).

U troškovima za zaposlene, vrijednost rada nositelja djelatnosti, zdravstvenog radnika privatne prakse npr. dr. opće/obiteljske medicine, spec. zastupljena je sa koeficijentom sa **2,367** u primjeni od 1.6.2023.god., a prije **1,940** ili sa **povećanjem 22,01 %**. U zbroju, koeficijent složenosti zdravstvenih radnika tima o/om. spec. – dr.med. spec. + m.s. SSS – daje ukupni koeficijent **3,366**, u kojem dr.med. participira sa **70,32 %**, a m.s. sa **29,68 %**.

Primjenom osnovice od **902,08 €** i navedenih koeficijenata složenosti, dobije se iznos nove osnovice za izračun dodatka na plaću – TUR i PIO – od **3.036,40 €** bruto/mjesec (TUR i PIO izračunavaju se posebno za svakog zdravstvenog radnika tima prema istoj osnovici i njihovim/propisanim koeficijentima).

- **Izračun kalkulativne plaće**

Ako pristupimo izračunu bruto plaće I. za svakog člana tima dr.o/om., spec., kako je navedeno u prethodnom stavku, tj. osnovicu I. povećamo za dodatke na plaću prema članku 119. Kolektivnog ugovora, za nositelja djelatnosti dobijemo iznos kalkulativne plaće prema definiciji iz članka 122. Kolektivnog ugovora, kako slijedi:

- **Za nositelja djelatnosti:** $902,08 \text{ €} = \text{osnovica } 1. \times 2,367 = \text{koeficijent složenosti za spec. iz UIDU} = 2.135,22 \text{ €} = \text{osnovica } 2. = \text{indeks } 100 + 13 \% \text{ za TUR ili } 277,55 \text{ €} + 16 \% \text{ za PIO ili } 341,63 \text{ €} (\text{dodaci iz članka } 119. \text{ KU}) = 2.754,44 \text{ €} = \text{kalkulativna plaća. Taj iznos povećava se za } 10 \% \text{, kao}$

protuvrijednost za 20 god. staža ugovornog doktora primarne razine zz, prema kalkulaciji HZZO, što daje iznos primjerene plaće iz članka 123. Kolektivnog ugovora ili **3.029,84 € bruto/mjesec**. Takva bruto plaća, kao 1. trošak za zaposlene, poslodavac povećava za doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 16,5 %, da bi dobio iznos od **3.529,76 € - 2. bruto, i daje ukupni trošak plaće** nositelja djelatnosti u vrijednosti tima,

- **za medicinsku sestru SSS:** $902,08 \text{ € osnovica } 1 \times 0,999 = \text{koeficijent složenosti iz UIDU} = 901,18 \text{ € ili osnovica } 2 + 15 \% \text{ za TUR ili } 135,18 \text{ €} + 8 \% \text{ ili } 72,09 \text{ €} = 1.108,45 \text{ € bruto/mjesec ili iznos kalkulativne plaće iz članka } 122. \text{ KU. Taj iznos povećava se za } 10 \% \text{, prema pravilima HZZO-a, kojima se valorizira rad radnika tima za } 20 \text{ god ili } 10 \% \text{ od osnovice, što daje iznos od } 1.219,30 \text{ € ili iznos primjerene plaće prema definiciji iz članka } 193. \text{ KU. Svodeći taj iznos na iznos koji ujedno determinira trošak za zaposlene u ukupnom prihodu tima, tj. povećavajući ga za } 16,5 \% \text{, za doprinos za zdravstveno osiguranje, što sve skupa daje iznos od } 1.420,48 \text{ €/mjesec.}$

- **Trošak za „zaposlene“ tima**

U zbiru trošak za zaposlene jednog i drugog radnika tima privatne prakse za djelatnost opće/obiteljske medicine koje je nositelj specijalist daje iznos **4.950,24 €** (računajući i „plaću“ za njega).

- **Izračun u prihodu poslodavca i prihod za pokriće materijalnih/režijskih troškova poslovanja (MRT)**

Iznos iz prethodnog stavka, prema pravilima HZZO-a predstavlja osnovicu za obračun pretpostavljenih MRT za rad tima što daje iznos **1.576,16 €**, za pokriće troškova za potrošnju: struje, vode, plina, grijanja/hlađenja, plaćanja članarina komori, udruzi i..., te usluge vođenja knjigovodstva, tekućeg održavanja prostora i opreme, kupnju sanitetskog i drugog potrošnog materijala, održavanja higijene i čistoće prostora i opreme, kupnju uredskog materijala i... (dalje: MRT) ili u protuvrijednosti od **31,84 %** sveukupnih troškova od **6.526,40 €**, tj u zbiru troškovi za zaposlene i za MRT. Ispada, da su troškovi za zaposlene u ukupnom prihodu (zbroj troškova po vrsti kako je navedeno), zastupljeni sa **68,26 % : 31,84 %** za MRT (HZZO obavlja 2 odvojene kalkulacije, da bi ih poslije spojio kao vrijednost rada tima je je zato moguće utvrditi strukturu, ako je naveden).

- **Razjašnjenje za svaki trošak**

Trošak za zaposlene iskazan je sa iznosom primjerene plaće uvećan za doprinos „na“ plaću, tj. za obvezno zdravstveno osiguranje po stopi

od 16,5 %. Ako usporedimo podatak o iznosu prosječne bruto plaće I. ostvarene za razdoblje I-III/23. sa iznosom prosječne neto plaće ostvarene u istom razdoblju, dobijemo podatak o indeksu razlike 137,48 ili 37,48 % većim iznosom. Ako iznos prosječne bruto plaće iz prethodnog stavka povećamo za trošak obračunatog/plaćenog doprinosa „na“ plaću po stopi od 16,5 % i dobiveni iznos usporedimo sa prosječnim iznosom neto plaće zaposlenih u pravnim osobama RH za razdoblje I-III/23. dobijemo indeks 160,16 ili 60,16 % većim iznosom bruto plaće II. ili iznosom koji determinira trošak za zaposlene svakog poslodavca.

Kako smanjiti trošak za zaposlene, što uvjetuje smanjenje ili zadržavanje bruto plaće radnika na istom nivou bez povećanja, a da to/takvo smanjenje/povećanje poslodavac kompenzira radniku obračunom/isplatom neoporezivih iznosa materijalnih prava?

U tom smislu iznosim moguće osnove za obračun/isplatu neoporezivih iznosa materijalnih prava/godinu, kako slijedi:

- 1) Potpora zbog invalidnosti, koeficijent 1,00 = **do 331,81 €/g**
  - 2) Potpora za slučaj smrti radnika, koeficijent 3,00 = **do 995,43 €/g**
  - 3) Potpore za slučaj smrti člana uže obitelji, koeficijent 1,2 = **do 398,17 €/g**
  - 4) Potpore zbog neprekidnog bolovanja dužeg od 90 dana, koeficijent 1,0 = **do 331,81 €/g**
  - 5) Prigodne nagrade (Božićnica, regres za GO), koeficijent 2,0 = **do 663,62 €/g**
  - 6) Nagrade radnicima za navršениh 10 do 40 g radnog staža, svakih 5 godina, koeficijent od 0,6 do 2,0, u rasponu od - **do 199,09 € i do 663,62 €,**
  - 7) Dar djetetu do 15 g starosti, do **132,73 €/g,**
  - 8) Dnevnica za službena putovanja u tuzemstvu, do **26,55 €** (nije obuhvaćen u ukupnom iznosu),
  - 9) Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe, do **0,40 €/km** (isto kao pod 8)
- Posebno ističem obračun/isplatu:**
- 10) Novčane nagrade za radne rezultate **do 995,43 €/g,**
  - 11) Novčane paušalne naknade za podmirenje troškova prehrane radnika do **796,34 €/g,**

12) Uplata premije za III. stup mirovinskog osiguranja do **796,34 €/g,**

13) I dr.

VAŽNO JE ZNATI:

1. **Obračun/isplata za osnove pod 10., 11. i 12. za poslodavca kojeg obvezuje Kolektivni ugovor, n i s u obvezatne.**
2. **Za sve druge osnove, to znači od 1 – 9, Kolektivnim ugovorom su utvrđeni minimalni iznosi za isplatu = jamstveni iznosi za radnika i maksimalni neoporezivi iznosi za obračun/isplatu prema volji/mogućnosti poslodavca.**

- **Obrazloženje za osnov pod 1.**

Sa isplatama od 10 – 12 ili u ukupnom iznosu od **2.588,11 €/godina** ili prosječno **215,68 €/mjesec**, radnik može ostvariti neoporezivi iznos primitka, pored minimalnih iznosa, koji su propisani Kolektivnim ugovorom za osnove od 1 – 9. Iznosom za osnove pod 10. i 12. radnik može uplaćivati sebi dodatnu premiju za dopunsko mirovinsko osiguranje – III. stup, uz iznos koji mu uplaćuje poslodavac (ako?), kako je navedeno pod red.br. 11. Na taj način, radnik bi mogao sebi povećati obračunati iznos, kao iznos rente ili mirovine prema ZMO, tj. za iznos mirovine iz III. mirovinskog stupa (mirovina prema Zakonu o MO – prema načelu generacijske solidarnosti + dio mirovine iz III. dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, koja mu se obračunava u 100 %-tnom iznosu prema uplati + participacija Države).

Mora se znati da uplaćena sredstva za III. mirovinski stup nisu opterećena doprinosima, niti porezom/prirezom, kako je opterećen obračun bruto plaće sa doprinosom „na“ plaću ili dohodak od nesamostalnog rada (60 % II. bruto u odnosu na iznos neto plaće = trošak poslodavca za zaposlene).

- **Obrazloženje za radnika**

Da bi poslodavac obračunao/isplatio radniku neoporezivi iznos materijalnog prava od **2.588,11 €** sustavom obračuna plaće, njega bi taj iznos „koštao“ cca **4.141,00 €/godina**, da bi od tog iznosa on ostvario prosječnu neto plaću u iznosu 301,22 € ili 72, 74 % bruto I. iznosa, kao troška takve plaće. Prije obračuna/isplate neto plaće poslodavac je **uplatio za radnika doprinos za mirovinsko osiguranje cca 711,00 €/mjesec.**

Uplatom neoporezivog iznosa materijalnog prava, neto iznos, ujedno znači i bruto iznos (bez obračuna doprinosa, poreza i prireza). To znači da uplatom ukupno **2.588,11 €** neoporezivog iznosa materijalnog prava, uz mjesečnu ili godišnju uplatu od strane poslodavca za taj osnov (pod red.br. 11), sa primitkom za ostala 2 osnova, radnik bi mogao ostvariti u obračunu mirovine **3,64 puta veći**

efekt mirovine, od mirovine, koju bi ostvarivao sustavom obračuna prema Zakonu o MO.

Dodatne razlike vezano za ostvarenje mirovine iz III. – dobrovoljnog mirovinskog osnova stjecanja u odnosu na obvezno mirovinsko osiguranje, prema načelu generacijske solidarnosti iz Zakona o MO

Uplate doprinosa za mirovinsko osiguranje prema Zakonu o MO temelje se na nekoliko načela, pa i na načelu generacijske solidarnosti jednog osiguranika/uplatitelja doprinosa prema svim ostalim i obrnuto.

Uplate doprinosa prema posebnom Zakonu o dobrovoljnom mirovinskom osiguranju, ostaju „vlasništvo“ uplatitelja i nakon njegovog prestanka korištenja rente/mirovine, npr. smrću. To znači da preostali iznos neutrošenih sredstava, koja su se tijekom njegovog mirovinskog statusa akumulirala i oplodivala u fondu takvog osiguranja, **pripadaju njegovim nasljednicima.**

Mirovinu, prema osobnoj odluci, uplatitelj može aktivirati i prije umirovljenja prema Zakonu o MO, te sredstva koristiti kao rentni prihod uz druge prihode koje ostvaruje u svom životnom vijeku (plaća, honorari i...). Visina isplate na teret III. stupa mirovinskog osiguranja, zavisi o akumuliranim sredstvima i izjašnjenju uplatitelja/korisnika prava o dužini vremena korištenja. U kombinaciji ta 2 osnova determiniraju prosječni iznos za isplatu.

- **Benefit u korist dobrovoljnog mirovinskog osiguranja/osiguranik**

Ako korisnik prava umre prije iskorištenja akumuliranih sredstava, preostali/neiskorišteni iznos prenosi se njegovim nasljednicima.

- **U odnosu na osiguranika iz obveznog MO**

U sustavu obveznog MO, s obzirom na primjenu načela generacijske solidarnosti, obračunati/isplaćeni iznos mirovine ne slijedi vlasnička prava, kako je iznijeto/obrazloženo za primjenu III. mirovinskog stupa. To možemo ilustrirati mogućim primjerom: Npr. imaginarni osiguranik koji je cijeli radni vijek od 40 godina ostvarivao prosječnu mjesečnu bruto plaću od 2.588,11 € ili 31.056,00 €/godina ili za 40 godina 1.242.240,00 €, njegov poslodavac uplaćivao je doprinos za MO prosječno 711,00 €/mjesec ili 8.532,00 €/godina ili za 40 godina 341.280,00 €, ostvario bi mirovinu u protuvrijednosti primjene stope od 38 % od iznosa takve prosječne plaće, kako to pokazuje statistika MO ili cca 858,00 €, računajući sa dodatkom od 27 %.

Primjena istog Kolektivnog ugovora :

- **glede ostvarenja i ostalih materijalnih prava radnika iz rada, u smislu članka 8., 9. i 17. Zakona o porezu na dohodak, NN,115/16. , 106/18,121/19., 32/20. , 138/20. i 151/22. i**
- **nekih prava iz rada i po osnovi rada**

Uplaćeno 796,00 €/god. kao neoporezivi iznos materijalnog prava u korist 3. mirovinskog stupa, 20 godina, akumulira – ukamaćena sredstva iznosila bi mu cca 20.000,00 €. Ako bi ta sredstva koristio kao mirovinu/rentu 5 godina (60 mjeseci), ostvario bi dodatni iznos uz mirovinu od 333,00 €/mjesec, za 10 godina korištenja ½ tog iznosa ili 167,00 €/mjesec, a samo 30 % iznosa prosječne bruto plaće 1. (2.588,11 €) ili 11 % iznosa 2. bruto plaće (3.015,00 €), tj. iznosa koji bi teretio troškove poslovanja poslodavca.

ZAKLJUČAK 1.:

Zato bi poslodavac u privatnom zdravstvu Hrvatske trebao za sebe **utvrditi plan plaća radnika/godina**, u iznosima prema maksimalnom iznosu primjerene plaće koju objavljuje Udruga! Ako pak na njegovoj strani postoji financijska mogućnost, može radniku obračunati i veći iznos, vodeći računa o činjenici, da bruto plaća i uplaćeni doprinosi za MO za njega imaju/će imati i odraza na izračun njegove mirovine, kao prava iz minulog rada. Tada, isti poslodavac može radniku osigurati, uvjetno rečeno veću mirovinu, ali iz III. mirovinskog stupa, kako je opisano, ne iz obračunate VEĆE bruto plaće (međuzavisnost uplaćenog doprinosa i izračuna mirovine). Tada, može uputiti radnika da uplaćuje odobrene isplate neoporezivih iznosa materijalnih prava, izvan okvira onih prava koja su radniku zajamčena primjenom Kolektivnog ugovora, da bi s tim iznosima, uz iznose koje uplaćuje poslodavac za isti osnov u korist radnika, sebi uplatio u III. mirovinski stup **veći iznos od zakonom propisanog maksimuma neoporezivog iznosa (sada 796,34 €)**, koji limitira mogućnost poslodavca za takvu uplatu.

ZAKLJUČAK 2.:

Ako bi radnik na taj način za sebe ostvario pravo na iznos mirovine iz III. mirovinskog stupa, kako je navedeno u stavku prije ovih zaključaka, npr. za 10 godina korištenja, u iznosu od 167,00 €/mjesec, dok bi, npr. u 2023.god., prema aktualnog vrijednosti mirovine ostvario 10,86 € povećanja mirovine za 1 godinu svog mirovinskog staža i to iz osnova obveznog mirovinskog osiguranja, prema generacijskoj solidarnosti, odnosno 111,00 €/mjesec za 30 godina korištenja (20.000,00 €/360 mjeseci = cca 55,00 € mjesec) ili cca 5 puta više od iznosa koji je utvrđen za jednu godinu staža prema aktualnoj vrijednosti u primjeni u 2023.godini

Osnovi i pojedinačni iznosi prava radnika/poslodavca, propisani su člankom 6. i 7. Pravilnika o porezu na dohodak, NN, 10/17., 128/17., 106/18., 1/19., 80/19., 1/20. i NN, 74/20., 1/21., 102/22, 112/22. 156/22.,1/23. i 3/23. i (u daljnjem tekstu Pravilnik)

Red br.	VRSTA ISPLATE I DOZVOLJENA SVOTA/OSNOV U KN	
1.	NAKNADE PRIJEVOZNIH TROŠKOVA NA SLUŽBENOM PUTOVANJU (članak 7. st. 2. toč. 27. Pravilnika.....) u visini stvarnih izdataka	
2.	NAKNADE TROŠKOVA NOĆENJA NA SLUŽBENOM PUTOVANJU (čl. 7. st. 2. toč. 28. istog Pravilnika....) u visini stvarnih izdataka	
3.	NAKNADE TROŠKOVA PRIJEVOZA NA POSAO I S POSLA (čl. 7. st. 2. toč. 29. istog Pravilnika....) Radnik ostvaruje naknadu prema članku 188. Kolektivnog ugovora za djelatnost privatnog zdravstva, NN, 118/19. Uvjeti: da ne stanuje bliže - najmanje 1 km u radijusu od mjesta rada poslodavca i ostali, sukladno Kolektivnom ugovoru. Naknada troškova prijevoza isplaćuje se unazad u mjesecu za prethodni mjesec. Naknada se ne isplaćuje kada radnik koristi GO, porodni dopust, bolovanje, odnosno kada radnik izostaje s rada zbog drugih osnova. Pravo na naknadu ima i radnik, koji umjesto javnog prijevoza, za svoj prijevoz koristi osobni automobil, ali prema propisanim uvjetima za korištenje javnog prijevoza. Pravo na troškove prijevoza nema onaj radnik koji ostvaruje pravo na besplatan prijevoz. Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne, odnosno pojedinačne mjesečne karte mjesnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili, odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju odnosno plaćenom/neplaćenom dopustu (točka 31.)	
4.	NAKNADE TROŠKOVA PRIJEVOZA NA POSAO I S POSLA MEĐUMJESNIM JAVNIM PRIJEVOZOM (čl.7. st. 2. toč. 30. istog Pravilnika) Ako radnik ispunjava uvjet, ima pravo na naknadu troškova prijevoza i međumjesnim javnim prijevozom, prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne karte, kako je utvrđeno istim člankom 188. KU.	
5.	NAKNADE ZA KORIŠTENJE PRIVATNOG AUTOMOBILA U SLUŽBENE SVRHE (čl. 7. st. 2. toč. 31. istog Pravilnika... i čl. 189. KU) do 0,40 € ili 3,00 kn po prijeđenom kilometru Troškovi korištenja privatnog automobila u službene svrhe u mjestu rada i/ili do 30 km od mjesta rada /loko-vožnja, priznaju se temeljem evidencije o korištenju privatnog automobila u službene svrhe, koja sadrži slijedeće: 1. opće podatke o poslodavcu i radniku (naziv, ime i prezime, OIB), 2. marku automobila, 3. registarska oznaka vozila, 4. početno i završno stanje brojila - km/h, 5. relacija i svrha puta, 6. račune za stvarno nastale troškove, parking i sl.	
6.	POTPORE ZBOG INVALIDNOSTI RADNIKA (članak 7. stavak 2. točka 1 Pravilnika) do 331,81 € ili 2.500,00 kn godišnje = osnovica , a najmanje 30 % od tog iznosa, sukladno članku 183. KU – više, prema volji/odluci poslodavca	
7.	POTPORE ZA SLUČAJ SMRTI RADNIKA (članak 7. stavak 2. točka 2. Pravilnika) 995,42 € ili 7.500,00 kn = osnovica , to znači najmanje u visini osnovice, a može i više prema članku 180. KU (razlika – više od osnovice pribraja se zadnjoj plaći radnika i slijedi pravnu sudbinu zadnje/neisplaćene plaće umrlom radniku)	
8.	POTPORE U SLUČAJU SMRTI ČLANA UŽE OBITELJI RADNIKA (bračnog i izvanbračnog druga, odnosno životnog partnera i neformalnog životnog partnera, roditelja, roditelja bračnog i izvanbračnog druga, odnosno životnog partnera i neformalnog životnog partnera, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, usvojene djece i djece na skrbi, te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom, prema posebnom zakonu) sukladno članku 7. stavak 2. točka 3. Pravilnika	

	<p>do 398,17 € ili 3.000,00 kn = osnovica, a najmanje 50 % od osnovice za smrt bračnog druga, a 25 % za smrt djeteta i/ili roditelja radnika na skrbi, sukladno članku 181 i 182. KU, a više, samo prema volji i odluci poslodavca.</p>
9.	<p>POTPORA ZBOG NEPREKIDNOG BOLOVANJA RADNIKA DUŽEG OD 90 DANA (sukladno članku 7. stavak 2 točka 4. Pravilnika. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu)</p> <p>do 331,81 € ili 2.500,00 kn godišnje = osnovica, a najmanje 10 % od osnovice, sukladno članku 184. KU.</p>
10.	<p>DAR DJETETU do 15 godina starosti – sukladno članku 7. stavak 2. toč.18. Pravilnika, počev od 1.10.2022.god.</p> <p>do 132,72 € ili 1.000,00 kn godišnje = osnovica, a najmanje 6,66 % od osnovice za svaku godinu života djeteta, sukladno članku 191. KU, a više od toga prema volji/odluci poslodavca</p>
11.	<p>DAR U NARAVI, npr. „USKRSNICA“, tj. bez ekvivalenta u usluzi, čija je pojedinačna vrijednost do 132,72 € ili 1.000,00 kn/radnik, sukladno članku 22. stavak 3. točka 7. Pravilnika</p>
12.	<p>PRIGODNE NAGRADE (1. Božićnica, 2. naknade za godišnji odmor i sl.) sukladno odredbama članka 7. stavak 2. točka 5. Pravilnika</p> <p>a) za Božićnicu do 331,81 € ili 2.500,00 kn = osnovica, a najmanje 2,85 % za svaku godinu rada radnika za poslodavca, po posebnom rješenju poslodavca, kako je utvrđeno člankom 193., 194. i 195.. KU</p> <p>b) regres za GO do 331,81 € ili 2.500,00 kn = osnovica, a najmanje 2,85 % od osnovice za svaku godinu rada radnika za poslodavca, kako je propisano člankom 193. 194. i 195. KU,</p> <p>ili UKUPNO a) + b) = 663,61 € ili 5.000,00 kn</p>
13.	<p>JUBILARNE NAGRADE RADNICIMA</p> <p>Za navršenih broj godina radnog staža za istog poslodavca ili za ukupni broj godina radnog staža koje će radnik navršiti do 31. 12. tekuće godine (poslodavac odlučuje da li će radniku priznati i tzv. staž iz minolog rada), sukladno članku 7. stavak 2. istog Pravilnika:</p>

- a) točka 6., za 10 godina radnog staža do 199,08 € ili 1.500,00 kn = osnovica, a najmanje 30 % od osnovice, sukladno članku 190. KU, a više prema volji/odluci poslodavca
- b) točka 7., za 15 godina radnog staža do 265,45 € ili 2.000,00 kn = osnovica, a najmanje, odnosno više, kako je navedeno pod a)
- c) točka 8., za 20 godina radnog staža do 331,81 € ili 2.500,00 kn = osnovica, a najmanje, odnosno više, kako je navedeno pod a)
- d) točka 9., za 25 godina radnog staža do 398,17 € ili 3.000,00 kn = osnovica, a najmanje, odnosno više, kako je navedeno pod a)
- e) točka 10., za 30 godina radnog staža, 464,53 € ili do 3.500,00 kn = osnovica, a najmanje, odnosno više, kako je navedeno pod a)
- f) točka 11., za 35 godina radnog staža do 530,89 € ili 4.000,00 kn = osnovica, a najmanje, odnosno više, kako je navedeno pod a)
- g) točka 12., za 40 godina radnog staža do 663,61 € ili 5.000,00 kn = osnovica, a najmanje, odnosno više, kako je navedeno pod a)
- i za svakih narednih 5 g r.s.**

Ako poslodavac – porezni obveznik, koji obavlja djelatnost od slobodnog zanimanja odluči obračunati i isplatiti s e b i jubilarnu nagradu, pozivom na odredbe članka 33. Zakona i članka 5. Pravilnika i za takvu isplatu mora donijeti vjerodostojni dokument, pozivom na odredbe članka 6.st.1. istog Pravilnika, te članka 36. Pravilnika o doprinosima za obvezna osiguranja.

U dispozitivu rješenja – odluke poslodavac sam sebi utvrđuje iznos jubilarne nagrade, zavisno od broja jubilarnih godina za koju obračunava i isplaćuje nagradu.

Ako poslodavac nije ostvario to pravo, kao radnik javne zdravstvene ustanove ili nije ostvario pravo na teret svojih sredstava u prethodnom vremenu, može donijeti odluku o obračunu i isplati nagrade za nekoliko jubileja unazad.

Bitno je da u obrazloženju rješenja ili odluke naglasi za koji/e jubileje poslodavac isplaćuje sam sebi nagradu i konstataciju, da to pravo nije ostvario u prethodnom vremenu, bilo radom za druge poslodavce ili radom za sebe.

Pravom na obračun i isplatu jubilarne

	nagrade, poslodavac izjednačuje sebe sa drugim radnicima – poreznim obveznicima u sustavu društvene reprodukcije.
14.	NAGRADE UČENICIMA ZA VRIJEME PRAKTIČNOG RADA I NAUKOVANJA , članak 6. stavak 1. točka 1. Pravilnika do 232,27 € ili 1.750,00 kn
15.	DNEVNICE ZA SLUŽBENO PUTOVANJE U RH koje traje preko 12 sati/dan = puni iznos dnevnice, a za službeno putovanje koje traje više od 8, a manje od 12 sati/dan = 50 % punog iznosa dnevnice, ili 100,00 kn (sukladno članku 7. st. 2. toč. 19. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika....., NN, 80/19, od 28.8.19., u primjeni od 1.9. 2019.) do 26,55 € ili 200,00 kn dnevno (puni iznos dnevnice)
16.	DNEVNICE U INOZEMSTVU (sukladno članku 7. stavak 2. točka 20.) do visine iznosa propisanih za korisnike državnog proračuna
17.	NAKNADA ZA ODVOJENI ŽIVOT - članak 7. stavak 2. toč. 13. istog Pravilnika....., isplaćuje se radniku za vrijeme provedeno na radu u mjestu sjedišta rada poslodavca ili njegove izdvojene poslovne jedinice, ako je mjesto rada različito od mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta tog radnika do 232,27 € ili 1.750,00 kn mjesečno Iznos dnevne naknade za odvojeni život jeste mjesečni iznos naknade podijeljen brojem ukupnih dana za mjesec za koji se naknada isplaćuje
18.	OTPREMNINA RADNIKU KOJI ODLAZI U MIROVINU , bez obzira na vrstu mirovine – starosnu, prijevremenu, invalidsku ili obiteljsku mirovinu, bitna je činjenica umirovljenja, sukladno članku 7. st. 2. toč. 14. istog Pravilnika, počev od 1.10.2022.god. do 1.327,23 € ili 10.000,00 kn = osnovica , a najmanje 2,85 % od osnovice za svaku godinu rada radnika za istog poslodavca, a više od toga, prema volji/odluci poslodavca, sukladno članku 178. KU
19.	OTPREMNINA ZA OTKAZ UGOVORA O RADU – poslovno ili osobno uvjetovani otkaz, prema članku 219. KU, uz uvjete iz ZOR-a, da je proveo na radu kod istog poslodavca najmanje 2 g neprekidnog rada, ili prestanak ugovora po sporazumu, ako se sporazum sklapa na temelju

	prijedloga poslodavca. Radnik ostvaruje pravo na otpremninu najmanje u visini 1/3 prosječne mjesečne plaće ostvarene u 3 mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca. Maksimalni iznos otpremnine/godina rada za istog poslodavca, prema čl.7.st.2. točka 15. Pravilnika, je iznos 862,70 € ili 6.500,00 kn OTPREMNINE ZBOG OZLJEDE NA RADU ILI PROFESIONALNE BOLESTI do 1.061,78 € ili 8.000,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca, prema članku 7.st.2.toč. 16. <u>Napomena:</u> rad kod istog poslodavca smatra se razdoblje rada kod prethodnog poslodavca, ako se prema odredbama ZOR-a na novog poslodavca prenose ugovori o radu radnika, zbog statusnih promjena.
20.	POTPORA DJETETU ZA ŠKOLOVANJE, do 15 g života, odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja. Na potporu, na teret poslodavca ima pravo dijete UMRLOG radnika ili dijete BIVŠEG radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet, da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz članka 21. Zakona, ukupno do propisanog iznosa, a to je iznos od 232,27 € ili 1.750,00 kn sukladno članku 7. stavak 2. točka 17. Pravilnika 232,27 €/mjesec ili 1.750,00 kn , sukladno članku 7. st. 2. toč. 17. Pravilnika
21.	POTPORA ZA NOVOROĐENČE , u visini do 1.327,23 € ili 10.000,00 kn = maksimalni neoporezivi iznos, prema Pravilniku a iznos potpore, do propisanog iznosa utvrđuje poslodavac, s tim, da radnik ima pravo na potporu najmanje u iznosu od 15 % od osnovice, prema članku 197. KU
22.	STIPENDIJE UČENICIMA I STUDENTIMA ZA REDOVNO ŠKOLOVANJE na srednjim, višim i visokim školama i fakultetima do 232,27 €/mjesec ili 1.750,00 kn sukladno članku 6. stavak 1. točka 4.

23.	<p>DAR RADNIKU ZA PODMIRENJE TROŠKOVA LIJEČENJA, OPERATIVNOG ZAHVATA, KUPNJU LIJEKA ILI MEDICINSKOG PROIZVODA (članak 4. Pravilnika, koji izvire iz primjene odredbi članka 8. st.1.podst.8.Zakona, kao mogućnost, za osnove, prema uvjetima i iznosima, kako je propisano člancima Kolektivnog ugovora, NN, 118/19 , ako troškovi nisu plaćeni na teret svih oblika osiguranja – obvezno, dobrovoljno, privatno i na teret sredstava radnika, uz ostale uvjete iz poreznih propisa, sve prema volji i odluci poslodavca</p>
24.	<p>Oporezivim primicima ne smatraju se troškovi prijevoza prilikom upućivanja radnika na i povratak s obrazovanja i izobrazbe za potrebe rada/radnog procesa, ako se obrazovanje i izobrazba obavljaju izvan mjesta prebivališta radnika i to visine cijene karte sredstva javnog prijevoza.</p> <p>Za istu svrhu priznaju se i troškovi smještaja do visine stvarnih izdataka, a u slučaju seminara i savjetovanja i dnevnice i/ili naknade korištenja privatnog automobila u službene svrhe, kako je navedeno pod 5.</p>
25.	<p>Primici pod red. br. 19 – 22, 26 – 28 i red.br. 31. koji se odnose na izdatke za prijevozne troškove, prehranu i smještaj,</p>

	međusobno se isključuju.
26.	<p>Naknade iz stavka 2. ovog članka koje se odnose na dnevnicе za službeno putovanje u RH/inozemstvo, dnevnicе za rad na teretnu i naknada za odvojeni život, međusobno se isključuju</p>
<p><u>Napomena 1:</u> Svaki osnov za isplatu, bez obzira da li se osnov uklapa u ugovoreno pravo ili ne, od 1 – 26, radnik ostvaruje na osnovi vjerodostojnog dokumenta, a to su rješenja, nalozi, obračuni, računi i dr. dokumenti koji imaju snagu vjerodostojne isprave.</p>	

Neoporezivi iznosi, koje poslodavac može isplatiti sebi i radniku, a ne mora, iznosi/osnov koji nisu utvrđeni Kolektivnim ugovorom kao pravo radnika, pa slijedom toga ovise o volji i mogućnosti poslodavca, da li će ili ne isplatiti i navedene neoporezive iznose su:

1. **Primjena neoporezivog iznosa materijalnog prava**, pozivom direktno na Zakon o porezu na dohodak i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika porezu na dohodak, NN, 106/18., u primjeni od **1.12.2018.god.**, koje kao pravo radnika nije propisano Kolektivnim ugovorom, a koje poslodavac može, a ne mora obračunati radniku, kao npr. pravo **NAGRADE ZA OBRAČUN REZULTATA RADA – do 995,42 €/godina ili 7.500,00 kn.**
2. **Identično, kako je navedeno pod 1., Poslodavac može sebi i radniku, temeljem Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, NN, 80/19., u primjeni od 1.9.2019.g. obračunati i isplatiti neoporezivo slijedeće:**
  - a) naknadu za podmirenje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika, prema propisu nadležnog ministra turizma do 2.500,00 kn/godina** (vidi obrazac rješenja, koji će biti objavljen u Časopisu, kad ministar turizma donese Pravilnik),
  - b) novčanu paušalnu naknadu za podmirenje troškova prehrane za sebe i radnika do 796,34 €/godina ili 6.000,00 kn**
  - c) troškove prehrane radnika i sebe nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca, na temelju vjerodostojne dokumentacije – do 1.592,67 €/godina ili 12.000,00 kn,**
  - d) troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca, na temelju vjerodostojne dokumentacije – stvarni troškovi do visine izdataka podmirenih bezgotovinskim putem i to za uslugu smještaja koja je obavljena u točno određenom vremenu,**

- e) **naknade troškova redovne skrbi djece radnika** i za sebe isplaćene na račun radnika ili sebi, temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanove predškolskog odgoja (vrtići, jaslice) te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djeci predškolske dobi i to **do visine stvarnih troškova**

A K T U A L N O !

Izvršenje pripremnih radnji radi donošenja RASPOREDA korištenja godišnjih odmora radnika za 2023. g., kojeg mora donijeti poslodavac do 30. 06. tekuće godine/godina

Uvod – novosti u ostvarenju prava radnika na GO

Odredbom članka 76. Zakona o radu, NN, 93/14. i 127/17 i člankom 80. stavak 1. Kolektivnog ugovora propisano je da radnik ima pravo u svakoj kalendarskoj godini koristiti plaćeni GO, nakon što je stekao propisani uvjet, za korištenje 1. i svakog slijedećeg GO iz članka 88. Kolektivnog ugovora.

Uvjeti za korištenje GO, prema članku 88 KU

Uvjeti su slijedeći:

1. Radnik koji se prvi puta zaposli, stječe uvjet za korištenje GO, nakon 6 mjeseci neprekidnog rada za poslodavca ili, ako
2. radnik nastavlja rad za novog poslodavca, a prekid rada između poslodavca i prethodnog nije bio duži od 8 dana.

Raspored korištenja GO, prema članku 85. ZOR-a i članku 82. KU

ROK DONOŠENJA RASPOREDA

Poslodavac donosi Raspored korištenja GO u skladu s kolektivnim ugovorom i ZOR-om, najkasnije do **30. 06. tekuće godine.**

- **Koje okolnosti iz rada utječu na poslodavca pri utvrđivanju rasporeda korištenja GO?**

Pri utvrđivanju rasporeda korištenja GO poslodavac:

- a) mora uzeti u obzir potrebe svoje organizacije rada i
  - b) mogućnosti za odmor s raspoloživim radnicima.
- **Raspored korištenja GO i korištenje GO u dijelovima**

Članak 83. ZOR-a propisuje da radnik, ako koristi GO u dijelovima, na što se nadovezuje i planiranje takvog korištenja rasporedom GO, mora tijekom kalendarske godine za koju se planira rasporedom korištenje, ostvariti pravo na GO i iskoristiti to pravo najmanje 2 tjedna u neprekidnom trajanju, osim ako se radnik i poslodavac ne dogovore drugačije, ali pod uvjetom, da je radnik ostvario pravo na GO u trajanju dužem od 2 tjedna (tekst „u trajanju

dužem od 2 tjedna“, kao norma, za laika bi imala značenje da je ona u koliziji s onom odredbom ZOR-a, koja propisuje da je minimalno trajanje GO 4 tjedna. Norma je sukladna ZOR-u/Ustavu RH, da se prava građana utvrđuju samo zakonom, a provedba pravilnicima i... Naime, citirani tekst ZOR-a upućuje na saznanje, da radnik koji radi s nepunim radnim vremenom, ostvaruje razmjerni GO vremenu rada/tjedan, u odnosu na rad u punom radnom vremenu, za što je utvrđen GO u trajanju od najmanje 4 tjedna).

- **Prenošenje GO u slijedeću kalendarsku godinu, također važno, radi izrade /planiranja rasporeda korištenja GO**
- **Uvjet, iskoristiti najmanje 2 tjedna GO u tekućoj godini**

Člankom 84. ZOR-a propisana je odredba da neiskorišteni dio GO u trajanju dužem, kako je navedeno u prethodnom izlaganju (najmanje 2 tjedna) radnik može prenijeti i iskoristiti najkasnije do 30. 06. slijedeće kalendarske godine, pa takvo pravo poslodavac mora/može i planirati rasporedom.

- **Planiranje GO za radnika koji nije iskoristio GO u prethodnoj godini zbog bolesti i...**

Rasporedom korištenja GO poslodavac mora planirati i korištenje GO i za radnika koji je odsutan sa rada u prethodnoj kalendarskoj godini, godini planiranja – izrada rasporeda GO, ako je izvjesno da će se radnik vratiti na rad u tekućoj godini, nakon korištenja roditeljskog, roditeljskog, posvojiteljskog dopusta, te radnik koji je prekinuo korištenje GO u prethodnoj godini zbog bolesti, ili nije iskoristio GO iz istog razloga. Takav radnik ima pravo iskoristiti neiskorišteni GO u tekućoj godini, najkasnije do 30.06., a poslodavac obvezu/mogućnost rasporedom i planirati takvo pravo radnika, dok radnik, koji nije koristio GO zbog roditeljskog, roditeljskog, posvojiteljskog dopusta, te njege djeteta s težim smetnjama u razvoju može/ima pravo iskoristiti GO za prethodnu godinu do 31.12. tekuće godine, ako mu poslodavac nije mogao osigurati korištenje do 30. 06. iste godine, te tako poslodavac planirati korištenje rasporedom GO.

- **Planiranje GO u tekućoj godini i za radnika kojem prestaje ugovor o radu tijekom tekuće godine**

Ako je poslodavac s radnikom sklopio ugovor o radu na određeno vrijeme, pa se zna, kada će mu prestati takav radni odnos, za takvog radnika poslodavac planira raspored korištenja

GO temeljem osnova korištenja razmjernog GO (1/12 pripadajućeg punog GO za svaki mjesec rada radnika u tekućoj godini).

Ako je poslodavac s radnikom sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme, a izvjesno je da u tekućoj godini, neće ispuniti uvjet za puni GO, u toj godini radnik također ostvaruje pravo na razmjerni GO, što poslodavac planira rasporedom.

MODEL RASPOREDA KORIŠTENJA GO:

**a) za poslodavca dr. med./dr.med.dent,
koji obavlja djelatnost u timu 1 + 1
(samo za 1 radnika)**

_____
(naziv Ordinacije)
(Poslodavac)

_____
(mjesto i datum, najkasnije do 30.06.2023.g.)

RASPORED KORIŠTENJA GO ZA 2023.G., PREMA MOGUĆNOSTI/POTREBAMA ORGANIZACIJE RADA

Točka 1.

Radnik Poslodavca koristi će pripadajući GO za 2023.g. u mjesecu ____ 2023.g., s tim, da točnu naznaku trajanja GO i razdoblje njegovog korištenja poslodavac utvrđuje radniku posebnim Rješenjem.

Točka 2.

Rješenje iz prethodne točke Poslodavac će dostaviti Radniku u zakonskom roku, tj. najkasnije 15 dana prije početka korištenja njegovog GO

Točka 3.

S ovim rasporedom upoznat je Radnik, što potvrđuje svojim potpisom na ovom Rasporedu.

Obrazloženje:

Poslodavac je donio ovaj Raspored, izvršavajući na taj način obveze koje za njega u istom predmetu propisuje članak 85. i 226. stavak 1. podstavak 17. ZOR-a (propisana upravna mjera, da inspektor rada može usmenim rješenjem ili zapisnikom poslodavcu narediti u propisanom roku utvrditi raspored, ako ga poslodavac nije utvrdio) i članak 92. Kolektivnog ugovora (korištenje GO u 2 dijela).

Utvrđujući raspored GO, kako je navedeno u točki 1. izrijeka, Poslodavac je respektirao mogućnost korištenja u navedenom razdoblju, s obzirom na činjenice, da ga, glede osiguranja kontinuiteta obavljanja zdravstvene zaštite obvezuje usklađenje korištenja sa kolegom iste struke i statusa prema ugovoru koji je poslodavac sklopio ili sa zdravstvenom ustanovom, u smislu članka 63.. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Za vrijeme korištenja GO radnika prema Rasporedu, Poslodavac/nositelj djelatnosti će koristiti slobodne dane, pandan GO Radnika.

Rezimirajući rečeno, Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO za Radnika, kako je navedeno u dispozitivu.

Primio na znanje: Poslodavac:

_____
(datum i potpis)

**b) Model Rasporeda korištenja GO za
poslodavca koji u ordinaciji privatne
prakse zapošljava više radnika (npr.
ordinacija dentalne med, spec. protetičara ili
ortodonta, sa/bez dent. laboratorijem)**

_____
(naziv Ordinacije)
(Poslodavac)

_____
(Mjesto i datum, najkasnije do 30.06.2023.)

RASPORED KORIŠTENJA GO ZA 2023.G., PREMA MOGUĆNOSTI/POTREBAMA ORGANIZACIJE RADA

Točka 1.

Radnici Poslodavca koristiti će pripadajući GO za 2023. g. u mjesecu VI., VII. i VIII. 2023.g. (mjeseci navedeni kao primjer), s tim, da točnu naznaku trajanja GO i razdoblje korištenja, za svakog radnika Poslodavac utvrđuje posebnim Rješenjem.

U mjesecu VI. GO će/može koristiti:

- 1 doktor dentalne med.,
- 1 (2 ili 3 ili...) dentalni asistent,
- 1 (2 ili 3 ili...) dentalna tehničara.

U mjesecu VII. GO će/može koristiti:

- 1 doktor dentalne med.,
- 1 (2 ili 3 ili...) dentalni asistent,
- 1 (2 ili 3 ili...) dentalna tehničara.

U mjesecu VIII. GO će/može koristiti:

- 1 doktor dentalne med.,
- 1 (2 ili 3 ili...) dentalni asistent,
- 1 (2 ili 3 ili...) dentalna tehničara.

Točka 2.

Rješenje iz prethodne točke Poslodavac će dostaviti Radniku u zakonskom roku, tj. najkasnije 15 dana prije početka korištenja.

Točka 3.

S ovim rasporedom upoznat je svaki Radnik, što potvrđuje svojim potpisom na ovom Rasporedu.

Obrazloženje:

Poslodavac je donio ovaj Raspored, izvršavajući na taj način obveze koje za njega u istom predmetu propisuje članak 85. i 226. stavak 1. podstavak 17. ZOR-a i članak 82. Kolektivnog ugovora.

Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, respektirajući potrebe organizacije rada i u svezi s raspoloživim brojem i zanimanjem radnika, koji sudjeluju procesu rada, kako to propisuje članak 85. stavak 3. ZOR-a i članak 83. KU:

Korištenje GO u mjesecu, kako je navedeno u točki 1. dispozitiva, po mogućnosti će se prilagoditi željama radnika, ali i vremenu korištenja GO prethodne/prethodnih godina.

Za vrijeme korištenja GO radnika prema Rasporedu, Poslodavac/nositelj djelatnosti će koristiti slobodne dane, pandan GO Radnika.

Rezimirajući rečeno, Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, kako je navedeno u dispozitivu.

Primili na znanje: Poslodavac:

1. _____
(datum i potpis)
2. _____
3. _____

-----

c) Model Rasporeda korištenja GO za poslodavca koji u ordinaciji privatne prakse zapošljava više radnika (npr. dr. med., spec. fizijatar sa fizikalnom terapijom)

_____
(naziv Ordinacije)
(Poslodavac)

(Mjesto i datum, najkasnije do 30.06.2023.)

RASPORED KORIŠTENJA GO ZA 2023.G., PREMA MOGUĆNOSTI/POTREBAMA ORGANIZACIJE RADA

Točka 1.

Radnici Poslodavca koristiti će pripadajući GO za 2023.g. u mjesecu VI., VII. i VIII. 2023.g. (mjeseci navedeni kao primjer), s točnom naznakom trajanja GO i razdoblju korištenja, prema posebnom Rješenju.

U mjesecu VI. GO će/može koristiti:

- 1 doktor med., spec. fizijatar/nositelj djelatnosti
- 1 m.s., SSS, koja čini tim sa dr. med., spec. fizijatrom
- 1 (2 ili 3 ili...) fizioterapeut (VŠS/SS),

U mjesecu VII. GO će/može koristiti:

- 1 (2 ili 3 ili...) fizioterapeut (VŠS/SS),
- (ili po varijanti za VI/23. ili u kombinaciji)

U mjesecu VIII. GO će/može koristiti:

- 1 (2 ili 3 ili...) fizioterapeut (VŠS/SS),
- (ili po varijanti za VI/23. ili u kombinaciji)

Točka 2.

Rješenje iz prethodne točke Poslodavac će dostaviti Radniku u zakonskom roku, tj. najkasnije 15 dana prije početka korištenja.

Točka 3.

S ovim rasporedom upoznat je Radnik, što potvrđuje svojim potpisom na ovom Rasporedu.

Obrazloženje:

Poslodavac je donio ovaj Raspored, izvršavajući na taj način obveze koje za njega u istom predmetu propisuje članak 85. i 226. stavak 1. podstavak 17. ZOR-a i članak 82. Kolektivnog ugovora.

Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, respektirajući potrebe organizacije rada i u svezi s raspoloživim brojem i zanimanjem radnika, koji sudjeluju procesu rada, kako to propisuje članak 85. stavak 3. ZOR-a i članak 83. KU.

Korištenje GO u mjesecu, kako je navedeno u točki 1. dispozitiva, po mogućnosti će se prilagoditi željama radnika, ali i vremenu korištenja GO prethodne/prethodnih godina.

Za vrijeme korištenja GO radnika prema Rasporedu, Poslodavac/nositelj djelatnosti će koristiti slobodne dane, pandan GO Radnika.

Rezimirajući rečeno, Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, kako je navedeno u dispozitivu.

Primili na znanje: Poslodavac:

1. _____
(datum i potpis)
2. _____
3. _____

-----

d) Model Rasporeda korištenja GO za MBL, koji u pravilu ima više zaposlenih radnika

_____
(naziv MBL-a)
(Poslodavac)

(Mjesto i datum, najkasnije do 30.06.2023.)

**RASPORED KORIŠTENJA GO ZA 2023.G., PREMA
MOGUĆNOSTI/POTREBAMA ORGANIZACIJE RADA**

Točka 1.

Radnici Poslodavca koristiti će pripadajući GO za 2023.g. u mjesecu VI., VII. i VIII. 2023. g. (mjeseci navedeni kao primjer), s točnom naznakom trajanja GO i razdoblju korištenja, prema posebnom Rješenju.

U mjesecu VI. GO će/može koristiti:

- 1 dipl. ing. med. biokemije/spec.med. biokemije i lab. medicine – nositelj djelatnosti ili sunositelj djelatnosti (suvlasnik/supoduzetnik),
- 1 stručni prvostupnik med.lab. dijagnostike, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti i lab. tehničarima SSS
- 1 (2 ili 3 ili...) lab. tehničara SSS, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti i lab. tehničarima SSS

U mjesecu VII. GO će/može koristiti:

- 1 dipl. ing. med. biokemije/spec.med. biokemije i lab. medicine – nositelj djelatnosti ili sunositelj djelatnosti (suvlasnik/supoduzetnik),
- 1 stručni prvostupnik med.lab. dijagnostike, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti i lab. tehničarima SSS
- 1 (2 ili 3 ili...) lab. tehničara SSS, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti i lab. tehničarima SSS

U mjesecu VIII. GO će/može koristiti:

- 1 dipl. ing. med. biokemije/spec.med. biokemije i lab. medicine – nositelj djelatnosti ili sunositelj djelatnosti (suvlasnik/supoduzetnik), ako nije utvrdio raspored za prethodne mjesece,
- 1 stručni prvostupnik med.lab. dijagnostike, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti i lab. tehničarima SSS
- 1 (2 ili 3 ili...) lab. tehničara SSS, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti i lab. tehničarima SSS.

Poslodavac, uvjetno rečeno, planira GO i za sebe, nositelja/sunositelja djelatnosti, samo iz razloga, da bi planirao rad laboratorijskog tima u sastavu i sa VSS radnikom zanimanja dipl. ing.

med. biokemije/spec. med. biokemije i lab. medicine, što je uvjet za zakonitost stručnog rada laboratorijskog tima.

Točka 2.

Rješenje iz prethodne točke, osim za nositelja/sunositelja djelatnosti, Poslodavac će dostaviti Radniku u zakonskom roku, tj. najkasnije 15 dana prije početka korištenja.

Točka 3.

S ovim rasporedom upoznat je Radnik, što potvrđuje svojim potpisom na ovom Rasporedu.

Obrazloženje:

Poslodavac je donio ovaj Raspored, izvršavajući na taj način obveze koje za njega u istom predmetu propisuje članak 85. i 226. stavak 1. podstavak 17. ZOR-a i članak 82. Kolektivnog ugovora.

Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, respektirajući potrebe organizacije rada i u svezi s raspoloživim brojem i zanimanjem radnika, koji sudjeluju procesu rada, kako to propisuje članak 85. stavak 3. ZOR-a.

Korištenje GO u mjesecu, kako je navedeno u točki 1. dispozitiva, po mogućnosti će se prilagoditi željama radnika, ali i vremenu korištenja GO prethodne/prethodnih godina.

Za vrijeme korištenja GO radnika prema Rasporedu, Poslodavac/nositelj djelatnosti će koristiti slobodne dane, pandan GO Radnika.

Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, kako je navedeno u dispozitivu, prema Rasporedu rada radnika i MBL-a, koji je utemeljen na odredbi članka 11. Pravilnika o radnom vremenu u zdravstvenim ustanovama koje imaju sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, Kao što je i Raspored rada MBL-a prilagođen Rasporedu rada doktora medicine u ordinacijama primarne zdravstvene zaštite, koje „pokriva“ Poslodavac, to i Raspored korištenja GO slijedi istu pravnu sudbinu/obvezu. Zbog toga je Raspored korištenja GO utvrđen, kako je navedeno u točki 1. dispozitiva.

Poslodavac je rasporedio mogući broj izvršilaca iz sastava tima laboratorijske dijagnostike za izbjavanje s rada, po osnovi GO, prilagođavajući broj i strukturu radnika na radnom mjestu, opisanim činjenicama.

U bilo kojem mjesecu korištenja GO iz točke 1. dispozitiva, Poslodavac će osigurati rad osobe VSS, dipl. ing. med. biokemije/spec. med. biokemije i laboratorijske medicine radom

nositelja/sunositelja djelatnosti ili temeljem drugog/mogućeg pravnog osnova.¹

Rezimirajući rečeno, Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, kako je navedeno u dispozitivu.

Primili na znanje: Poslodavac:
1. _____
(datum i potpis)

c) Model Rasporeda korištenja GO za ljekarnu, koja u pravilu ima više zaposlenih radnika

_____
(naziv ljekarne)
(Poslodavac)

_____
(Mjesto i datum, najkasnije do 30.06.2023.)

RASPORED KORIŠTENJA GO ZA 2023G., PREMA MOGUĆNOSTI/POTREBAMA ORGANIZACIJE RADA

Točka 1.

Radnici Poslodavca koristiti će pripadajući GO za 2023.g. u mjesecu VI., VII. i VIII., ...2023. g. (mjeseci navedeni kao primjer), s točnom naznakom trajanja GO i razdoblju korištenja, prema posebnom Rješenju.

U mjesecu VI. GO će/može koristiti:

- 1 mag. pharm. – nositelj djelatnosti ili sunositelj djelatnosti (suvlasnik/supoduzetnik),
- 1 mag. pharm. – zaposleni radnik,
- 1 (2 ili 3 ili...) farm. tehničara SSS, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti.

U mjesecu VII. GO će/može koristiti:

- 1 mag. pharm. – nositelj djelatnosti ili sunositelj djelatnosti (suvlasnik/supoduzetnik),
- 1 mag.pharm. – zaposleni radnik,
- 1 (2 ili 3 ili...) farm. tehničara SSS, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti.

U mjesecu VIII. GO će/može koristiti:

- 1 mag. pharm. – nositelj djelatnosti ili sunositelj djelatnosti (suvlasnik/supoduzetnik),
- 1 mag.pharm. – zaposleni radnik,

¹ ugovor o djelu sa zdravstvenim radnikom istog zanimanja ili ugovor o poslovno-stručnoj suradnji sa kolegom istog statusa .

- 1 (2 ili 3 ili...) farm. tehničara SSS, koji čini tim sa nositeljem djelatnosti.

Poslodavac, uvjetno rečeno, planira GO i za sebe, nositelja/sunositelja djelatnosti, samo iz razloga, da bi planirao rad farmaceutskog tima u sastavu i sa VSS radnikom zanimanja mag.pharm., što je uvjet za zakonitost stručnog rada² farmaceutskog tima (1 mag.pharm. + 0, 5 farm. tehničar).

Točka 2.

Rješenje iz prethodne točke, osim za nositelja/sunositelja djelatnosti, Poslodavac će dostaviti Radniku u zakonskom roku, tj. najkasnije 15 dana prije početka korištenja.

Točka 3.

S ovim rasporedom upoznat je Radnik, što potvrđuje svojim potpisom na ovom Rasporedu.

Obrazloženje:

Poslodavac je donio ovaj Raspored, izvršavajući na taj način obveze koje za njega u istom predmetu propisuje članak 85. i 226. stavak 1. podstavak 17. ZOR-a i članak 82. Kolektivnog ugovora.

Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, respektirajući potrebe organizacije rada i u svezi s raspoloživim brojem i zanimanjem radnika, koji sudjeluju procesu rada, kako to propisuje članak 85. stavak 3. ZOR-a.

Korištenje GO u mjesecu, kako je navedeno u točki 1. dispozitiva, po mogućnosti će se prilagoditi željama radnika, ali i vremenu korištenja GO prethodne/prethodnih godina.

Za vrijeme korištenja GO radnika prema Rasporedu, Poslodavac/nositelj djelatnosti će koristiti slobodne dane, pandan GO Radnika.

Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, kako je navedeno u dispozitivu, prema Rasporedu rada radnika i Ljekarne koji je utemeljen na odredbi članka 12. Pravilnika o radnom vremenu u zdravstvenim ustanovama koje imaju sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Kao što je i Raspored rada Ljekarne prilagođen Rasporedu rada doktora medicine u ordinacijama primarne zdravstvene zaštite, to i Raspored korištenja GO slijedi istu pravnu sudbinu/obvezu. Zbog toga je Raspored korištenja GO utvrđen, kako je navedeno u točki 1. dispozitiva.

² člankom 19. Zakona o ljekarništvu, propisano je da farm. tehničar može raditi u ljekarničkoj djelatnosti samo uz prisustvo mag.pharm., i to u skladu s mogućim opsegom njegovog rada (ne smije izdavati lijekove na rp, lijekove koji sadrže opojne droge niti izrađivati magistralne pripravke koji sadrže tvari jakog ili vrlo jakog djelovanja)

Poslodavac je rasporedio mogući broj izvršilaca iz sastava ljekarničkog tima, za izbjavanje s rada, po osnovi GO, koji je utvrdio HZZO, poslovni partner Poslodavca, prilagođavajući broj i strukturu radnika na radnom mjestu, opisanim činjenicama.

U bilo kojem mjesecu korištenja GO iz točke 1. dispozitiva, Poslodavac će osigurati rad osobe VSS, mag.pharm. radom nositelja/sunositelja djelatnosti ili temeljem drugog/mogućeg pravnog osnova.³

Rezimirajući rečeno, Poslodavac je utvrdio Raspored korištenja GO, kako je navedeno u dispozitivu.

Primili na znanje: Poslodavac:
 1. _____
 (datum i potpis)
 2. _____
 3. _____

* * * * *

Provođenje upravnog nadzora nad radom poslodavca od strane inspekcije rada, na okolnost da li je/nije poslodavac donio Raspored korištenja GO/godina do 30.06. tekuće godine

Zbog opisanih obveza/prava glede donošenja rasporeda GO i njegovog značenja, na odnose poslodavac/radnik, člankom 226. stavak 1. podstavak 17. ZOR-a propisana je mogućnost upravnog nadzora i izricanje usmene/pisane mjere obveze donošenja rasporeda korištenja GO od strane poslodavca, prema nalazu inspektora rada.

³ ugovor o djelu sa zdravstvenim radnikom istog zanimanja ili ugovor o poslovno-stručnoj suradnji sa kolegom istog statusa .

Slijedeće pravne radnje /postupak poslodavca da bi izvršio Raspored korištenja GO, tj.:

- da bi radniku utvrdio dužinu trajanja GO i
- razdoblje korištenja GO

Poslodavac mora obaviti navedene dvije radnje da bi mogao donijeti Rješenje kojim izvršava Raspored korištenja GO.

Kako poslodavac utvrđuje radniku dužinu trajanja GO?

Odgovor je, poslodavac utvrđuje radniku dužinu trajanja GO u radnim danima, prema parametrima iz članka 80. Kolektivnog ugovora, iako i novi ZOR, kao i prethodni iz 2009., u primjeni od 01.01.2010. propisuje zakonsko minimalno trajanje GO u kalendarskim danima, tj. 4 tjedna. Drugim riječima, trajanje GO, radniku se, primjenom novog ZOR-a, mora iskazati u radnim danima. Ako bi izračun broja r.d. prema članku 80. Kolektivnog ugovora bio manji od 24 r.d., radniku se utvrđuje pravo na GO u zakonskom minimumu a to je također 24 r.d. (4 tjedna ili 28 kalendarskih dana minus 4 nedjelje = neradni dan prema KU, daje 24 r.d. GO).

Izračun GO u radnim danima/radnik poslodavca

Parametri za izradu Plana trajanja GO radnika Poslodavca .... (u daljnjem tekstu: Poslodavac) u 2023 . g., mjereno brojem radnih dana za osnove, propisane člankom 80. Kolektivnog ugovora, su:

a) primjer, model izračuna broja r.d./GO za ordinaciju koja obavlja djelatnost u timu 1 +⁴ :

⁴ 1 = nositelj djelatnosti tima ,
 1 = radnik, m.s. , odnosno dentalni asistent

Tablica br. 1.

Red. br.	Ime i prezime	Pravo na GO, mjereno r. d., za osnov temeljem čl. 80. st. 2/1. KU	Pravo na GO mjereno r.d. za osnov iz čl.80 st. 2/2. u r.d. 1 za svaku g.r.s. za poslodavca	Pravo na GO mjereno r.d. za osnov iz čl. 80. st. 2/3. pod b)	Pravo na GO mjereno r.d. za osnov iz čl. 80. st. 2/4.	Pravo na GO mjereno r.d. za osnov iz čl. 80. st. 2/5.	Pravo, prema dodatnom kriteriju Poslodavca, npr. koji nije izostao sa rada tijekom godine (bolovanje i sl.)	Sve-ukupno r.d., bez dodatnog kriterija

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	_____, m.s.	2	5 ⁵	3	-	4 ⁶	2	16

Legenda:

- kolona 3., upućuje na pravo iz članka 80. stavak 2/1. KU = 2 r.d. – bazni broj, za sve radnike
- kolona 4, upućuje na pravo iz članka 80. stavak 2/2. KU = 1 r.d. više za svaku g.r.s. za Poslodavca,
- kolona 5., upućuje na pravo iz članka 80. stavak 2/3 KU = pod a) 2 r.d. za poslove NKV/PKV,
= pod b) 3 r.d. za poslove SSS,
= pod c) 4 r.d. za poslove VŠS,
= pod d) 5 r.d. za poslove VSS,
= pod e) 6 r.d. za poslove VSS – spec.
- kolona 6, upućuje na pravo iz članka 80. stavak 2/4 KU = 2 r.d. za njegu djeteta do 3 g.
- kolona 7, upućuje na pravo iz članka 80. stavak 2/5 KU = pod a) 2 r.d. za tolerantni odnos i zalaganje na radu,
= pod b) 4 r.d. za primjeren odnos i zalaganje na radu,
= pod c) 6 r.d. za odnos s punim povjerenjem i bez primjedbi na zalaganje i rezultat rada radnika na radu
- kolona 8, upućuje na pravo prema dodatnom kriteriju Poslodavca, kao npr. rad bez izostanka sa rada zbog bolovanja i sl.

⁵ pretpostavka, da radnik radi za istog poslodavca 5 godina

⁹ pretpostavka da je poslodavac ocijenio rad radnika i njegovo zalaganje na radnom mjestu između najmanje i najviše ocjene (sredina između broja r.d. 2 i 6)

ZAKLJUČAK: Kako obračun prava radnika na GO, mjereno brojem r.d., prema kriterijima iz članka 80. KU daje broj iz kolone 9., koji je manji od 24 r.d., to radnik ima pravo na GO u minimalnom trajanju, kako je propisano člankom 77. ZOR-a, odnosno člankom 73. KU, a to su 4 tjedna, mjereno kalendarskim danima.

Trajanje GO radnika, kako je navedeno u prethodnom stavku i razdoblje korištenja, u mjesecu kako je utvrđeno Rasporedom, za radnika utvrđuje poslodavac posebnim rješenjem.

Poslodavac može, ako želi, utvrditi radniku i veći opseg prava na/za GO u odnosu na prava propisana Kolektivnim ugovorom, koristeći ovlasti iz istog KU, kako je to navedeno za kolonu 8. koje počivaju na načelu „primjena za radnika najpovoljnijeg prava“ iz članka 9. stavak 3. ZOR-a

Ako Poslodavac odluči, a može, da Radnicima dade određeni broj r. d. GO mimo opisanih kriterija, po svojoj volji, osim kriterija pod kolonom 8, to upisuje u slijedeće kolone, 9. 10. ili..., da bi u zbroju utvrdio ukupan broj r.d. GO. Takav novi zbroj r.d. GO, poslodavac uspoređuje s brojem 24 r.d., da bi ocijenio, da radnik ima pravo na GO mjereno brojem r.d. jer je zbroj veći od 24, odnosno da ima pravo na GO u minimalnom trajanju iz članka 80. KU i

članka 77. ZOR-a, jer je zbroj r.d. GO manji od 24.

VAŽNO ZA GO!

Ako je zbroj r.d. GO veći od 30, trajanje GO limitira se na broju 30 r.d.

U trajanje GO, ako je GO utvrđen u r.d., ne uračunavaju se nedjelje, kao dani tjednog odmora ali i blagdani, spomendani i neradni dani određeni posebnim zakonom

Ako se GO radniku računa u minimalnom trajanju, radnik ostvaruje GO mjereno kalendarskim danima 4 tjedna, zajedno sa nedjeljama, osim blagdana, spomendana i neradnih dana prema posebnom zakonu, a deklarira u rješenju brojem RADNIH DANA (najmanje 24 a najviše 30 r.d.).

Radnik koji nije stekao pravo na GO jer nije ispunio uvjet prethodnog rada od 6 mjeseci za poslodavca/neće ispuniti uvjet računajući do kraja godine, ima pravo na razmjerni GO (1/12 pripadajućeg GO za svaki mjesec rada, to znači 2 r.d./mjesec = broj r.d. = razmjerni GO)

Radnik ima pravo koristiti GO u 2 dijela s tim, da iskoristi najmanje 2 tjedna u neprekidnom trajanju, ako se on i poslodavac ne dogovore drugačije.

Neiskorišteni GO tijekom godine, može se prenijeti i iskoristiti najkasnije do 30. 06. iduće godine, uz uvjet da je radnik u tekućoj godini iskoristio najmanje 2 tjedna GO ili manje, prema dogovoru sa poslodavcem.

GO ili dio GO koji je prekinut ili nije korišten u kalendarskoj godini zbog bolesti ili korištenja prava na

rodiljni/rodiljski/posvojiteljski dopust, radnik ima pravo iskoristiti do 30.06. iduće godine.

GO koji nije iskorišten u kalendarskoj godini korištenja prava na rodiljni/rodiljski/posvojiteljski dopust, može se iskoristiti do kraja godine, ako radnik nije mogao iskoristiti ili njegovo korištenje poslodavac nije omogućio korištenje do 30.06.

Za vrijeme korištenja GO radnik ima pravo na naknadu plaće, kako je propisano člankom 172. Kolektivnog ugovora (u visini njegove prosječne mjesečne plaće iz prethodna 3 mjeseca, razmjerno vremenu/trajanju korištenja GO).

Radniku, u slučaju prestanka ugovora o radu, ako nije iskoristio GO, poslodavac mora obračunati i isplatiti naknadu plaće za

neiskorišteni GO (NEMA PRIJENOSA NEISKORIŠTENOG GO NA NOVOG POSLODAVCA).

VRIJEME KORIŠTENJA GO, TJ. POČETAK KORIŠTENJA, U CIJELOSTI ILI U 2 DIJELA, ZAVISNO OD KRITERIJA, POSLODAVAC UTVRĐUJE RJEŠENJEM.

RJEŠENJE O GO POSLODAVAC DONOSI NAJKASNIJE 15 DANA PRIJE POČETKA KORIŠTENJA GO

U SLIJEDEĆEM BROJU ČASOPISA, OBJAVITI ĆEMO MODELE RJEŠENJA O KORIŠTENJU I TRAJANJU GO RADNIKA/2023.. GOD.

* * * * *

PODACI O OSIGURANICIMA MIROVINSKOG OSIGURANJA I O KORISNICIMA MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA I PREMA PROSJEČNIM IZNOSIMA MIROVINA, KOJI SU OSTVARILI PRAVO NA MIROVINU PREMA ZAKONU O MO

- pripremio Ivan Gabrilo, dipl. iur.

-Podaci o osiguranicima mirovinskog osiguranja i drugi aktualni podaci

A) Osiguranici prema kategorijama osiguranja i spolu, sa stanjem 31.3.2023. god.

Tablica br.1.

Red . br.	Kategorija osiguranja	Br.koris. 31.12.2022	Br.koris. 31.3.2023.	Indeks 3/4
1	2	3	4	5
1.	Radnici kod pravnih osoba	1,389.388	1,403.013	100,98
2.	Radnici kod fizičkih osoba	100.500	100.538	100,04
3.	Obrtnici	73.742	74.119	100,51
4.	Poljoprivrednici	18.577	18.487	99,52
5.	Samostalne prof. djelatnosti	17.584	18.014	102,45
6.	Zaposleni kod međunarodnih org.	86	109	126,74
7.	Produženo osiguranje	7.857	7.099	90,35
8.	Ukupno	1,607.734	1,621.379	100,85

Izvor: WEB HZMO – Aktualna statistika za ožujak 2023.god.

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Analizirajući strukturu broja aktivnih osiguranika prema 7 navedenih kategorija, možemo zaključiti, da su radnici zaposleni kod pravnih osoba zastupljeni sa 86,53 % u UB, pa zatim slijede radnici zaposleni kod fizičkih osoba sa 6,20, radnici zaposleni kod obrtnika sa 4,57 %, poljoprivrednici sa 1,14 %, samostalne profesionalne djelatnosti 1,11 %, osobe u produženom osiguranju sa 0,44 % i radnici zaposleni kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu sa 0,01 % = ukupno 100.

Usporedba iznijetih podataka

Uspoređujući podatke za 2023.god., kako je navedeno u Tablici, sa istim podacima iz 2022.god., možemo konstatirati da je najveći rast broja zaposlenih radnika zabilježen za grupaciju pod red.br. 6. sa 26,74 %, no sa relativno malim brojem i to samo sa 23 zaposlena radnika više, zatim grupacija pod red.br. 5 sa 2,49 % ili sa 430 radnika zaposlenih više, zatim zaposleni kod pravnih osoba u grupaciji 1. sa 0,98 % više ili sa 13.625 osiguranih radnika više itd. Manje zaposlenih radnika u odnosu na podatak za 2022.god. registriran je za produženo osiguranje pod red.br. 7. tablice ili cca 10 %-tnih bodova ili za 758 osoba manje i za osiguranike poljoprivrednike pod red.br. 4. tablice i to za 0,48 %-tna boda manje ili za 90 osiguranih osoba manje i...

Uspoređujući ukupan broj svih aktivno osiguranih osoba (radnici i osobe osigurane prema svom posebnom statusu), možemo konstatirati, da je ukupan broj povećan za 0,85 %-tnih bodova ili za 13.645 osoba/radnika.

Uspoređujući rast ukupnog broja radnika/osoba za razdoblje I-III/23. god. iz prethodnog stavka u odnosu na stanje broja zaposlenih sa 31.12.2022.god. i to samo sa brojem rasta broja zaposlenih radnika samo kod pravnih osoba s brojem, kako je navedeno u prethodnom stavku, tj. sa 13.625 (zaposleni kod pravnih osoba), možemo konstatirati, da je praktično taj broj skoro identičan broju ukupnog broja rasta zaposlenih radnika i osoba u promatranom/usporedivom razdoblju (više 20 osoba, možemo reći iz kategorije osiguranih osoba, dok se razlika u odnosu na razliku od 13.625 više zaposlenih, odnosi na kategoriju drugih osoba osiguranih prema svom posebnom statusu).

c) Osiguranci prema djelatnostima, sa stanjem 31. 3.2023. god.

Tablica br. 2.

Red br.	Djelatnosti prema NKD 07	Stanje 31.12.22.	Stanje 31.3.23.	Indeks 3/4
1	2	3	4	5
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	57.218	57.012	99,64
2.	Rudarstvo i vađenje	3.982	4.004	100,55
3.	Prerađivačka industrija	249.601	250.259	100,26
4.	Opskrba el.energijom, plinom i...	15.046	15.119	100,49
5.	Opskrba vodom	23.638	23.811	100,73
6.	Građevinarstvo	131.454	133.878	101,84
7.	Trgovina na veliko i malo	242.858	243.076	100,10
8.	Prijevoz i skladištenje	84.002	84.644	100,76
9.	Usluge smještaja i pripreme hrane	93.757	95.980	102,37
10.	Informacije i komunikacije	57.918	58.492	100,99
11.	Financije i osiguranje	41.950	41.534	99,01
12.	Poslovanje nekretninama	14.399	14.398	99,99

13.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	104.009	105.491	101,43
14.	Administrativne i pomoćne djelatnosti	54.346	55.150	101,48
15.	Javna uprava i obrana, te obvezno socijalno osiguranje	118.927	122.834	103,29
16.	Zdravstvena i socijalna zaštita	115.056	113.050	98,26
17.	Obrazovanje	122.780	124.860	101,69
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	31.052	31.334	100,91
19.	Ostale uslužne djelatnosti	42.197	42.818	101,47
20.	Djelatnost kućanstva	1.610	1.559	96,82
21.	Djelatnost izvan teritorijalnih organizacija	373	397	106,43
22.	Nepoznate šifre djelatnosti	1.561	1.643	105,19
	Ukupno:	1.607.734	1.621.379	100,85

Izvor: WEB HZMO – Aktualna statistika za ožujak 2023.god.

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Od ukupno 22 djelatnosti, koje prati statistika MO ispada, da su aktivni osiguranci sa najvećim brojem i postotkom udjela u UB zastupljeni u djelatnosti pod red.br. 3 – Prerađivačka industrija ili sa 15,44 %, a ukupan broj povećan je za 0,26 %-tnih bodova u odnosu na stanje 31.12.2022.god. Na drugo mjesto te rang liste razvrstani su zaposleni pod red.br. 7 ili u Trgovini na veliko i malo i to sa 18,39 % UB i s povećanjem od 0,10 % u odnosu na promatrano razdoblje 2022.god. Na 3. mjesto razvrstani su zaposleni i Graditeljstvu pod red.br. 6. tablice, sa povećanjem od 1,84 % u odnosu na promatrano razdoblje 2022.god. Na 4. mjesto iste tablice razvrstani su zaposleni u Obrazovanju, znači pod red.br. 17. tablice, sa povećanjem od 1,69 %. Na 5. mjesto razvrstani su zaposleni u javnoj upravi, znači pod red.br. 15 tablice, s postotkom rasta od 3,29 % - sa relativno velikim postotkom rasta u odnosu na druge grupacije koje imaju veći broj zaposlenih od prosjeka za sve 22 djelatnosti =

73.699 zaposlenih. Na 6. mjesto takve rang liste razvrstani su zaposleni u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, navedeni pod red.br. 16. tablice sa padom 1,74 %-tna boda u odnosu na promatrano razdoblje 2022.god. Na 7. mjesto razvrstani su zaposleni u stručnim i znanstvenim djelatnostima, navedeni pod red.br. 13. tablice sa rastom od 1,43 % u odnosu na podatak za navedeno razdoblje 2022.god. S tom djelatnosti zaokružen je broj djelatnosti koje su imale zaposlene u većem broju od 100.000. Ostale djelatnosti imale su manji broj zaposlenih od tog broja, a najmanje, imale su djelatnosti pod red.br. 21. , 22. i 20. prethodne tablice.

Možemo rezimirati, da su neprivredne djelatnosti (djelatnosti pod red.br. 11, 13, 15, 16 i 17 tablice) imale ukupno 507.769 zaposlenih ili 31,58 % ukupnog broja zaposlenih u RH. Sukladno tome, odnos zaposlenih u privrednom – realnom sektoru prema neprivrednom sektoru je **3,16 : 1**.

S obzirom na iskazani prosjek zaposlenih za 22 promatrane djelatnosti od **73.699** zaposlenih, možemo konstatirati da su djelatnosti pod red.br. 1, 7, 3, 16, 15, 17, 13, 9 i 8, ili njih ukupno 9 djelatnosti od ukupno 22 zabilježile veći broj zaposlenih od prosječnog broja svih.

Osiguranici prema županijama bez obzira na osnov osiguranja/subjekt sa stanjem 31.3.2023.god.

Tablica br. 3.

Red. Br.	Županija	Ukupan broj (UB) – 31.3.23.god.	Udio u UB, u %
1	2	3	4
1.	Zagrebačka	91.611	5,65
2.	Krapinsko-zagorska	40.005	2,47
3.	Sisačko-moslavačka	42.880	2,64
4.	Karlovačka	37.753	2,33
5.	Varaždinska	69.080	4,26
6.	Koprivničko-križevačka	35.952	2,22
7.	Bjelovarsko-bilogorska	32.438	2,00
8.	Primorsko-goranska	117.237	7,23
9.	Ličko-senjska	15.879	0,98
10.	Virovitičko-podravska	21.844	1,35
11.	Požeško-slavonska	20.029	1,24
12.	Brodsko-posavska	42.374	2,61

* * * * *

13.	Zadarska	60.100	3,71
14.	Osječko-baranjska	92.346	5,70
15.	Šibensko-kninska	33.556	2,07
16.	Vukovarsko-srijemska	44.818	2,76
17.	Splitsko-dalmatinska	159.319	9,83
18.	Istarska	93.801	5,79
19.	Dubrovačko-neretvanska	46.523	2,87
20.	Međimurska	43.163	2,66
21.	Grad Zagreb	480.671	29,65
UKUPNO		1.621.379 ili Ø 77.209/županija	100,00

Izvor: WEB HZMO – Aktualna statistika za ožujak 2023.god.

UB= Ukupan broj

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Uvodne napomene

Prema broju aktivnih osiguranika županije (JPRS) su razvrstane prema broju koji je veći/županija u odnosu na slijedeći broj kako slijedi: red.br. 21, 17, 8, 18, 14, 1, 5, 13, 19, 16 i 20, tj. one koje su imale veći broj zaposlenih od 40.000. Manji broj od navedenog broja imale su županije od red.br. 2, 4, 6, 15, 7, 10, 11 i 9.

Najmanji broj zaposlenih registriran je za Ličko-senjsku županiju ili pod red.br. 9.

Iz ukupnog broja zaposlenih/aktivnih osiguranika od 1,621,37, izveden je prosječni broj/županija – Grad Zagreb od 77.209 aktivnih osiguranika/zaposlenih.

Do prosječnog broja osiguranika, kako je navedeno u prethodnom stavku, imale su (od najvećeg broja prema zadnjem broju prosjeka) JPRS pod red.br. 21, 17, 8, 18. 14 i 1 ili 6 županija zajedno sa Gradom Zagrebom.

Zaključak: Očito je da samo 6 od nabrojenih 21 JPRS može akumulirati dovoljna materijalna sredstva iz zakonom utvrđenih izvora stjecanja prihoda, za pokriće troškova koji su joj „nametnuti“ odredbom članka 135. Ustava RH, te članka 19., 19a. i 20. Zakona o JLS i JPRS ?? Ovaj zaključak upućuje na slijedeći zaključak, da bi se RH morala drugačije organizirati, najprije kroz decentralizaciju funkcija Države na niže društveno-političke zajednice a paralelno i funkcionalno integrirati u, uvjetno rečeno, 6 regionalnih jedinica, prema tradicionalnim, kulturno/teritorijalno naslijeđenim osebnostima i ekonomskoj snazi (model – Danska, Slovačka i...)

PODACI O KORISNICIMA MIROVINE

Pregled osnovnih podataka o stanju u mirovinskom osiguranju, prema podacima za III/2023.god. – isplata u IV/2023.god.

- **Korisnici mirovina prema svotama mirovina, vrstama mirovinama i prosječnim mirovinama, koji su pravo na mirovinu ostvarili prema ZMO-u – podaci za OŽUJAK 2023. – isplata u TRAVNJU 2023.**

Tablica br. 4.

SKUPINA MIROVINA	BROJ KORISNIKA I % PREMA UKUPNOM BROJU KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
1	2	3
do 70,00 € ili 527,00 kn	88.021 ili 7,50 % UB*	33,75 € ili 8,26 % prosječne mirovine svih (PMS)
70,01 – 140,00 € 527,00 -1.055,00 kn	53.282 ili 4,70 % UB	105,19 € ili 25,75 % PMS
140,01 – 200,00 € 1.055,00 – 1.507,00 kn	66.628 ili 5,87 % UB	173,21 € ili 42,39 % PMS
200,01 – 270,00 € 1.507,00 – 2.034,00 kn	104.011 ili 9,17 % UB	237,88 € ili 58,22 % PMS
270,01 – 340,00 € 2.034,00 – 2.562,00 kn	137.916 ili 12,16 % UB	306,52 € ili 75,02 % PMS
340,01 – 400,00 € 2.562,00 – 3.014,00 kn	152.066 ili 13,41 % UB	367,59 € ili 89,97 % PMS
400,01 – 470,00 € 3.013,00 – 3.541,00 kn	146.271 ili 12,90 % UB	437,93 € ili 107,19 % PMS
470,01 – 540,00 € 3.541,00 – 4.069,00 kn	114.677 ili 10,11 % UB	503,35 € ili 123,20 % PMS
540,01 – 600,00 € 4.069,00 – 4.521,00 kn	76.976 ili 6,79 % UB	567,44 € ili 138,88 % PMS
600,01 – 670,00 € 4.521,00 – 5.048,00 kn	62.893 ili 5,55 % UB	633,25 € ili 154,98 % PMS
670,01 – 800,00 € 5.048,00 – 6.028,00 kn	69.541 ili 6,13 % UB	725,95 € ili 177,68 % PMS
800,01 – 930,00 € 6.028,00 – 7.007,00 kn	33.100 ili 2,92 % UB	858,49 € ili 210,12 % PMS
930,01 – 1.070,00 € 7.007,00 – 8.062,00 kn	15.892 ili 1,40 % UB	985,08 € ili 241,10 % PMS
više od 1.070,00 € 8.062,00 kn	5.968 ili 13,98 % UB	1.293,45 € ili 316,58 % PMS
UKUPNO UMIROVLJENIKA u III/2022. *UB= ukupan broj umirovljenika	1,134.242 = 100 %	408,57 € ili 3.078,37 kn = prosječna mirovina za ožujak 2023. isplaćena u travnju 2023. god. = indeks 100

Izvor: WEB, HZMO, svibanj 2023. god.

Napomena: Iznosi u koloni 1. iskazani su u € i u kn, prema tečaju za konverziju od 7,53450 kn/€, a u koloni 3. samo u €.

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Mirovinu do iznosa prosječne mirovine svih od **408,57 € ili 3.078,37 kn**, obračunato po

tečaju za konverziju od 7,53450 kn/€, ostvarilo je ukupno **735.395** korisnika ili **64,84 %** UB (735.395/1.134.242 =64,84 %). Navedeni broj je zbroj korisnika za prvih 6 grupa korisnika koji su ostvarili mirovinu od 33,75 – 367,59 € prosječno po korisniku u 6. grupi korisnika. S obzirom da je prosječna mirovina sa 408,57 € zastupljena i u 7. grupi korisnika = prosjek od 437,93 € - utvrdili smo, da je u toj grupi korisnika prosječni iznos mirovine svih od 408,57 zastupljen sa 93,30 %. S tim postotkom pomnožili smo ukupan broj korisnika te 7. grupe od 146.271 korisnika i dobili podatak o zastupljenosti korisnika sa iznosom prosječne mirovine u toj grupi korisnika od 136.471 korisnik, što je sa 598.924 korisnika za prvih 6 grupa korisnika dao sveukupan broj korisnika koji su ostvarili mirovinu do iznosa prosječne mirovine ili 735,395 korisnika, kako je navedeno u prethodnom izlaganju.

To znači da su ostali korisnici, njih 398.847 korisnika ili 35,16 % UB ostvarili mirovinu u većem iznosu od prosječne mirovine svih grupa korisnika (408,57 €).

S obzirom na statistički podatak iz DZZS RH da je prosječna neto plaća svih zaposlenih u RH u ožujku 2023.godine iznosila 1.130 €, mogli bi zaključiti da su samo korisnici najveće – zadnje grupe korisnika, razvrstani u grupi većih mirovina od 1.070,00 € ostvarili mirovinu u većem iznosu od prosječne neto plaće svih ili njih 1,41 % UB.

Dovodeći u svezu rečeno iz prethodnog stavka, sa prethodnim komentaram, možemo zaključiti da je de facto mirovinu veću od prosjeka svih a manju od prosječne neto plaće ostvarene u ožujku 2023.god. ostvarilo ukupno 382.879 korisnika ili njih 33,76 % UB. To je naša stvarnost!

Broj korisnika i prosječna mirovina za grupe/vrste mirovina

- za korisnike starosne mirovine

Broj korisnika **starosne** mirovine, računajući za ožujak 2023. god. bio je 834.552 koji su bili zastupljeni u UB sa 73,58 %, a koji su ostvarili prosječnu mirovinu od **432,25 €** ili veću za **5,80 %** od prosječne mirovine svih (408,57 €).

- za korisnike invalidske mirovine

Invalidsku mirovinu ostvarila je ukupno **96.662** korisnika ili 8,52 % ukupnog broja, sa iznosom mirovinom od **329,15 €** ili 80,56 % iznosa prosječne mirovine (408,57 €).

- za korisnike obiteljske mirovine

Obiteljsku mirovinu ostvarilo je ukupno **203.028** korisnika ili **17,90 %** UB sa iznosom od **349,08 €** ili 85,44 % iznosa prosječne mirovine svih (408,57 €).

Korisnici mirovina kojima je do 31.3.2023.god. (za 3 mjeseca 2023.god.) PRESTALO PRAVO NA MIROVINU – uzrok smrt

Tablica br 5.

Red br.	Korisnici mirovine	Broj korisnika	Ø neto mirovina, u €	Ø korištenja, u g.,
1	2	3	4	5
1.	Starosna	7.585	487,27	21,09
2.	Invalidska	4867	403,73	20,04
3.	Obiteljska	2.846	384,63	18,07
	UKUPNO:	11.298	455,00	-

Izvor: WEB, HZMO, svibanj 2023.god.

Komentar:

Podatke iz prethodne tablice moguće je/logično je tumačiti u zavisnosti s podacima iz slijedeće tablice, tj. sa podacima koji se vežu za korisnike mirovine koji su to pravo ostvarili 1. p u t a u 2023.god. prema istom ZMO - novi korisnici.

Podaci o korisnicima koji su pravo na mirovinu 1. PUTA ostvarili u razdoblju I-III/23.god., što znači za 3 mjeseca iste godine i to bez međunarodnih ugovora

Tablica br. 6.

Korisnici	Broj korisnika	Ø neto mirovina, u €	Ø mirovinski staž/g
1	2	3	4
Starosna	2.944	302,84	28,09
Starosna mirovina dugogodišnjeg osiguranika	1.030	505,20	42,03
Ukupno starosna	3.974	355,29	29,11
Prijevremena starosna	746	400,40	37,01
Prijevremena starosna zbog stečaja	5	563,39	36,11
Sveukupno starosna	4725	362,63	31,03
Invalidska	419	298,04	23,09
Obiteljska	5425	345,92	31,01
Sveukupno	10569	351,49	30,10

Izvor: WEB, HZMO, svibanj 2023.god.

Komentar:

Uspoređujući podatke iz prethodne 2 tablice možemo zaključiti, da je u promatranom

razdoblju prestalo svojstvo korisnika mirovine, zbog smrti, za 729 korisnika ili 6, 90 % više od broja novih korisnika mirovine u istom promatranom razdoblju (11.298 : 19.569 korisnika svih vrsta mirovina).

Mora se naglasiti, da u broj korisnika, koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2023.god., n i s u uključeni korisnici koji su prvi puta ostvarili pravo na mirovinu, a kojima je određena isplata akontacije na a conto budućeg – konačno utvrđenog iznosa mirovine, kao niti korisnici mirovina DVO, ZOHBDR i HVO-a. „Prvi puta“, HZMO definira taj pojam, kao vrijeme prvog ulaska u sustav isplate redovne mirovine. To znači da će se broj korisnika promijeniti na veći broj, kada oni korisnici, koji danas nisu uključeni u broj korisnika, jer ostvaruju pravo na isplatu akontacije iznosa buduće mirovine – okončaju ostvarenje, istim, će isplaćeni iznos, u svakom slučaju, biti manji od pretpostavljenog mogućeg konačnog iznosa.

- **usporedba prezentiranih podataka**

Uspoređujući podatke za pojedinu vrstu mirovine/osnov stjecanja, možemo konstatirati da je broj korisnika starosne mirovine, koji su prvi puta stekli pravo na izračun te/takve mirovine, za cca 3000 korisnika manji od broja umrlih iste vrste korisnika (4725 korisnika koji su stekli takvu mirovinu : 7.585 koji su prestali biti korisnici zbog smrti. To znači da su novi korisnici zastupljeni sa 62,29 % u broju onih kojima je prestalo pravo korištenja zbog smrti).

Obrnuto, kako je navedeno za korisnike starosne mirovine, možemo tumačiti za **korisnike obiteljske mirovine**. Naime, broj korisnika obiteljske mirovine je za 90,62 % bio veći od broja korisnika kojima je prestalo takvo pravo korištenja zbog smrti. Broj **korisnika invalidske mirovine**, kojima je to pravo prestalo smrću, bio je veći za 106,92 % od broja novih korisnika te vrste mirovine (867 korisnika : 419 novih korisnika).

- **Zaključak , za sve vrste mirovina**

Novi korisnici mirovina za sve vrste mirovina, koji su ostvarili mirovinu u razdoblju I-III/23., ostvarili su mirovinu sa prosječnom životnom dobi od 67,01 g.

- **I vezano za radni staž**

Inače, prosječni radni staž svih korisnika mirovine, **iznosi cca 30 godina**. Prema ocjeni nadležnih tijela EU-a, trebalo bi povećati prosjek staža osiguranja, primjeren zemljama EU, pa u tom smislu može se tumačiti **poruka MMF Vladi RH** da uz zamjenu komunalne naknade porezom na nekretnine **produlji i radni vijek**, jer MMF procjenjuje, da ako se ne povećaju uplate i produlji radni vijek, smanjiti će se mirovine (informacija iz članka objavljenog u VL 24.5.23.g., autorice Lj.Gatarić). U tom smislu, **potrebno je ponoviti prezentiranu informaciju**

članovima o stopama doprinosa za MO, koje su važeće u zemljama OECD-a prema

objavi u JL od 20.5.o.g. autorice M.Klepo i to kako slijedi od najviše do najniže:

Italija 33,0 %; Španjolska 28,5 %; Češka 28,0 %; Francuska 27,8 %; Grčka 26,5 %; Slovenija 24,4 %; Nizozemska 23,2 %; Austrija 22,8 %; Slovačka 22,8 %; Portugal 22,7 %; Mađarska 21,8 %; Hrvatska 20,0 %; Estonija 20,0 %; Poljska 19,5 %; Njemačka 18,6 %; Irska 15,1 %; SAD 10,0 %; Australija 9,5 %; Litva 8,7 % i Meksiko 6,3 %

PROSJEČNA GODIŠNJA NETO /BRUTO PLAĆA U RH/SVEZAI SA IZRAČUNOM MIROVINE

Tablica br. 7

GODINA	DENOMINIRANA SVOTA DO 1990.	PROSJEČNA GOD. PLAĆA (NETO)	PROSJEČNA GOD. PLAĆA (NETO) - USTAVNI SUD RH	PROSJEČNA GOD. PLAĆA (BRUTO)
1970.	1,51			
1971.	1,88			
1972.	2,21			
1973.	2,50			
1974.	3,15			
1975.	3,89			
1976.	4,52			
1977.	5,37			
1978.	6,52			
1979.	7,89			
1980.	9,57			
1981.	13,00			
1982.	16,57			
1983.	20,78			
1984.	29,64			
1985.	52,07			
1986.	109,19			
1987.	224,12			
1988.	617,08			
1989.	9870,98			
1990.		57432,00		
1991.		96540,00		
1992.		400080,00		
1993.		6316260,00		
1994.		14964,00	19260,00	
1995.		21816,00	26376,00	
1996.		24396,00		38916,00
1997.		28512,00		44016,00
1998.		32172,00		49572,00
1999.		36660,00		54612,00
2000.		39912,00		58428,00

2001.		42492,00		60732,00
2002.		44640,00		64392,00
2003.		47280,00		67476,00
2004.		50076,00		71820,00
2005.		52512,00		74976,00
2006.		55236,00		79608,00
2007.		58092,00		84564,00
2008.		62136,00		90528,00
2009.		63732,00		92532,00
2010.		64116,00		92148,00
2011.		65292,00		93552,00
2012.		65736,00		94500,00
2013.		66.180,00		95268,00
2014.		66.396,00		95436,00
2015.		68.532,00		96660,00
2016.		68.220,00		93024,00
2017.		71.820,00		96660,00
2018.		74904,00		101376,00
2019.		77.484,00		105192,00
2020.		81.156,00		110592,00
2021.		85.548,00		115188,00
2022.		91.836,00		124.800,00
		12.189,00 €		16.564,00 €

Izvor: HZMO, WEB

AKTUALNA VRIJEDNOST MIROVINE, prema vrijednosti boda iznosi **10,86 €** ili **81,82 kn.** s primjenom od **1.1.2023.god., računajući do 30.6.2023.god.,** prema Odluci Upravnog vijeća HZMO-a – objava NN, 27/23. prema kojoj je prethodni iznos povećan za 5,37 %

Rezimirajući rečeno, AVM za tekuće razdoblje i prethodna razdoblja bila je:

- I-VI/23. = 10,86 € / 81,82 kn/bod
- VII-XII/22 = 77,65 kn/bod
- I-VI/22. = 73,13 kn/bod
- VII-XII/21. = 71,53 kn/bod
- I-VI/21. = 69,81 kn/bod
- VII-XII/20 = 69,42 kn/bod
- I-VI/20. = 68,45 kn/bod
- VII-XII/19 = 67,97 kn/bod
- I-VI/19 = 66,35 kn/bod
- VII-XII/18 = 65,60 kn/bod
- I-VI/18. = 63,88 kn/bod
- VII-XII/17. = 63,29 kn/bod,
- I-VI/17. = 61,99 kn/bod,
- VII-XII/16. = 61,59 kn/bod, i...

* * * * *

BROJ KORISNIKA MIROVINE, KOJI SU ZASNOVALI RADNI ODNOS PREMA ČLANKU 99. ZAKONA O MO, ZA RAD DO ½ PRV

Prikaz broja zaposlenih umirovljenika, korisnika starosne mirovine, do ½ PRV, sa stanjem na dan 31.3.2023 god. – rekapitulacija za RH

postotka prema postotku ostvarenom za I-III/23).

Registrirani i očekivani rast broja zaposlenih osoba, uvjetno rečeno treće životne dobi, tj. korisnika starosne i prijevremene starosne mirovine je logičan, i to zbog razloga malih mirovina i razloga što **na tržištu rada nedostaje radne snage.** U tom smislu, to će potvrditi i tablica o djelatnostima koje su i koliko su zaposlile korisnike mirovina u radnom odnosu do ½ punog radnog vremena (PRV).

Prikaz broja zaposlenih korisnika mirovine za rad do ½ PRV, prema djelatnostima od 1 – 22, kako slijedi:

Tablica br. 8

Ukupan broj korisnika (UB)	Od UB		Indeks (UB iz kol. 1 : UB 31.12.22.g. (23.399))
	muškarci	žene	
1	2	3	4
24,821	16.396 ili 66,06 % UB	8425 ili 33,94 % UB	106,08

Izvor: HZMO, Središnji ured Zagreb, Ured za stratešku analizu, razvoj i upravljanje projektima, svibanj 2023.god.

Komentar: Uspoređujući podatak broja korisnika te grupe korisnika, sa stanjem 31.12.2022.god. i dobiveni postotak povećanja 6,08 % i to samo za 3 mjeseca, možemo zaključiti, da je postotak povećanja **impresivan.** To znači npr., ako bi u svakom kvartalu ove 2023.god. zabilježili isti postotak povećanja, onda bi na nivou godine to značilo povećanje od cca 24 % više u odnosu na 2022.god. (kumulativni zbir

Tablica br.9.

Red br.	Djelatnosti prema NKD 07	Stanje 31.3.23.	Zastupljenost u UB svih u %
1	2	3	4
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	539	2,17
2.	Rudarstvo i	61	0,24

	vađenje		
3.	Prerađivačka industrija	3353	13,51
4.	Opskrba el.energijom, plinom i...	51	0,21
5.	Opskrba vodom	335	1,35
6.	Građevinarstvo	2773	11,17
7.	Trgovina na veliko i malo	4250	17,12
8.	Prijevoz i skladištenje	2002	8,07
9.	Usluge smještaja i pripreme hrane	1289	5,19
10.	Informacije i komunikacije	452	1,82
11.	Financije i osiguranje	201	0,81
12.	Poslovanje nekretninama	267	1,08
13.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3388	13,65
14.	Administrativne i pomoćne djelatnosti	2713	10,93
15.	Javna uprava i obrana, te obvezno socijalno osiguranje	87	0,35
16.	Obrazovanje	675	2,72
17.	Zdravstvena i socijalna zaštita	1427	5,75
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	283	1,14
19.	Ostale uslužne djelatnosti	643	2,59
20.	Djelatnost kućanstva	25	0,10
21.	Djelatnost izvan teritorijalnih	0	-

	organizacija		
22.	Nepoznate šifre djelatnosti	7	0,03
Ukupno:		24.821	100

Izvor: HZMO, Središnji ured Zagreb, Ured za stratešku analizu, razvoj i upravljanje projektima, svibanj 2023.god.

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Iz prikaza je vidljivo da je rang-lista većeg broja zaposlenih korisnika starosne mirovine za rad do ½ PRV prema drugim djelatnostima, zastupljena kako slijedi (mjereno postotkom udjela broja zaposlenih/djelatnost u odnosu na UB):

1. Djelatnost pod r.b. 7 – Trgovina na veliko i malo (dokaz da smo potrošačko društvo i utjecaj da je jedna od vodećih grana djelatnosti i stjecatelja BDP-a turizam),
2. Djelatnost pod r.b. 13 - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (dokaz da su mirovine male i za umirovljenike te grupe, makar ulaze u kategoriju prosječno većih mirovina u odnosu na prosjek svih 408,57 € obračunata i isplaćena za ožujak/23.)
3. Djelatnost pod r.b. 3 – Prerađivačka industrija (dokaz da nedostaje stručne radne snage, koja je napustila RH u potrazi za bolje plaćenim radnim mjestima u EU/struka, čime je osiromašila tržište radne snage u RH),
4. Djelatnost pod r.b. 6 – Građevinarstvo (identičan dokaz kako je navedeno pod r.b.3),
5. Djelatnost pod r.b. 14 – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (identični razlozi kako je navedeno pod r.b. 1),
6. Djelatnost pod r.b. 8 – Prijevoz i skladištenje (dokaz, naš geografski položaj jer putevi veza EU iste geografske širine i sjevera povezuju države istoka i jugoistoka EU),
7. Djelatnost pod r.b. 17 – Zdravstvena zaštita i socijalna skrb (dokaz da su zdravstveni radnici pronašli i još uvijek traže radna mjesta u zemljama EU zbog bolje plaće, a kojima, kronično nedostaju radnici tog zanimanja/profila)
8. Djelatnost pod r.b. 9 – Pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (dokaz da smo turistička zemlja, pa je ta djelatnost kompatibilna toj činjenici, kao što je navedeno za djelatnost pod red.b.r.1.),
9. ltd.

Prikaz broja zaposlenih korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske, obiteljske i..., u radnom odnosu do 1/2PRV /mjesec, računajući od 31. 04. 2016.g.

Tablica br.10

Red br.	dan, mjesec i godina	Broj zaposlenih	Lančani indeks
			-

		korisnika ½ PRV	do	tekući prema prethodni	mj.
1	2	3		4	
1.	30. 04. 2016.	2434		100,00	
2.	31. 05. 2016.	2566		105,42	
3.	30. 06. 2016.	2707		105,49	
4.	31. 07. 2016.	2837		104,80	
5.	31. 08. 2016.	2844		100,25	
6.	30. 09. 2016.	2861		100,60	
7.	31. 10. 2016.	2844		99,41	
8.	30. 11. 2016.	2890		101,62	
9.	31. 12. 2016.	2874		99,45	
10.	31. 01. 2017.	2960		102,99	
11.	28. 02. 2017.	3060		103,38	
12.	31. 03. 2017.	3170		103,59	
13.	30. 04. 2017.	3321		104,76	
14.	31. 05. 2017.	3490		105,09	
15.	30. 06. 2017.	3635		104,15	
16.	31. 07. 2017.	3556		97,83	
17.	31. 08. 2017.	3505		98,57	
18.	31. 09. 2017.	3672		104,76	
19.	30. 10. 2017.	3762		102,45	
20.	30. 11. 2017.	3766		100,11	
21.	31. 12. 2017.	3776		100,37	
22.	31. 01. 2018.	3875		102,62	
23.	28. 02. 2018.	4012		103,54	
24.	31. 03. 2018.	4147		103,36	
25.	30. 04. 2018.	4389		105,83	
26.	31. 05. 2018.	4651		105,97	
27.	30. 06. 2018.	4847		104,21	
28.	31. 07. 2018.	4968		102,50	
29.	31. 08. 2018.	5003		100,70	
30.	30.09.2018.	5035		100,64	
31.	31.10.2018.	4985		99,01	
32.	30.11.2018.	5063		101,56	
33.	31.12.2018.	5138		101,48	
34.	31.01.2019.	5514		107,32	
35.	28.02.2019.	6229		112,97	
36.	31.03.2019.	8269		132,75	
37.	30.04.2019.	9425		113,98	
38.	31.05.2019.	10.384		110,07	
39.	30.06.2019.	10.983		105,77	
40.	31.07.2019.	11.558		105,23	

41.	31.08. 2019.	11.849		102,52	
42.	30.09.2019.	11.690		98,66	
43.	31.10.2019.	11.731		100,35	
44.	30.11.2019.	11.737		100,05	
45.	31.12.2019.	11.807		100,60	
46.	31.1.2020.	12.037		101,95	
47.	29.2.2020.	12.524		104,05	
48.	31.3.2020.	11.904		95,05	
49.	30.4.2020.	12.010		100,89	
50.	31.5.2020.	12.344		102,78	
51.	30.6.2020.	12.895		104,46	
52.	31.7.2020.	13.441		104,23	
53.	31.8.2020.	13.516		100,56	
54.	30.9.2020.	13.208		97,72	
55.	31.10.2020.	13.356		101,12	
56.	30.11.2020.	13.407		100,38	
57.	31.12.2020.	13.226		98,65	
58.	31.1.2021.	13.198		99,79	
59.	28.2.2021.	13.618		103,18	
60.	31.3.2021.	13.800		101,34	
61.	30.4.2021.	14.154		102,56	
62.	31.5.2021.	14.500		102,44	
63.	30.6.2021.	15.201		104,83	
64.	31.7.2021.	15.665		103,05	
65.	31.8.2021.	15.824		101,01	
66.	30.9.2021.	15.846		100,14	
67.	31.10.2021.	14.624		92,29	
68.	30.11.2021.	14.669		100,31	
69.	31.12.2021.	15.054		102,62	
70.	31.1.2022.	16.143		107,23	
71.	28.2.2022.	16.621		102,96	
72.	31.3.2022.	17.563		105,67	
73.	30.4.2022.	17.631		100,39	
74.	31.5.2022.	19.207		108,94	
75.	30.6.2022.	18.964		98,73	
76.	31.7.2022.	20.570		108,47	
77.	31.8.2022.	20.439		99,36	
78.	30.9.2022.	23.949		106,73	
79.	31.10.2022.	22.538		94,11	
80.	30.11.2022.	23.537		104,43	
81.	31.12.2022.	23.399		99,41	
82.	31.1.2023.	23.365		99,85	

83.	28.2.2023.	24.025	102,83
84.	31.3.2023.	24.281	101,07

Izvor: HZMO, Središnji ured Zagreb, Ured za stratešku analizu, razvoj i upravljanje projektima

Komentar: Ivan Gabriilo, dipl. iur.

Broj korisnika sa stanjem 31.3.2023.god. u odnosu na stanje prethodni mjesec, mjereno verižnim indeksom, povećan je za 1,07, a prethodni u odnosu na siječanj za 2,83 %. Broj korisnika u siječnju bio je za 0,15 %-tnih bodova manji od podatka za prosinac 2022.god., itd... (vidi tablicu i verižne indekse broj korisnika u tekućem mjesecu u odnosu na prethodni mjesec).

Broj korisnika starosne mirovine na radu kod poslodavaca do ½ PRV, kod poslodavaca, prema županijama/Gradu Zagrebu

Prema podacima HZMO-a, 24.821 korisnik starosne mirovine, kako je navedeno u prethodne 2 tablice, zasnivali su radni odnos do ½ PRV sa poslodavcima, koji imaju sjedište rada u županiji/Gradu Zagrebu sa prosječno **1182** korisnika. **Najveći** broj korisnika/županija je slijedeći:

1. Grad Zagreb sa 7.539 korisnika ili sa udjelom od 37 % u UB (24.821 korisnik)
2. Splitsko -dalmatinska županija sa 2.597 korisnika ili sa udjelom od 10,46 % u UB,
3. Primorsko-goranska županija sa 2.449 korisnika ili sa udjelom od 9,87 % UB,
4. Istarska županija sa 1789 korisnika ili sa udjelom od 7,21 % UB,
5. Zagrebačka županija sa 1458 korisnika ili sa udjelom od 5,87 % UB
6. Osječko baranjska županija sa 1231 korisnika ili sa udjelom od 4,96 %,

JPRS nabrojene od 1 – 6 ujedno su one, koje imaju zaposlene korisnike **veće** od **prosjeka svih županija**, kako je navedeno u stavku 1. tj., **1192 korisnika**. To znači, da sve ostale županije, njih **15** ili **71,43 % UB ima manje zaposlenih** korisnika starosne mirovine od navedenog prosjeka svih. Najmanji broj korisnika registriran je u Požeško – slavonskoj županiji sa 217 korisnika ili 0,87 % UB.

RADNICI/OSIGURANICI MLAĐI OD 30 GODINA S KOJIMA JE POSLODAVAC ZASNOVAO RADNI ODNOS NA NEODREĐENO VRIJEME I KOJI JE TIME OSLOBOĐEN PLAĆANJA DOPRINOSA „NA“ PLAĆU DO 5 GODINA

- pripremio Ivan Gabriilo, dipl. iur. -

Opće napomene

Nastavno, kada smo inicirali ovu temu u Časopisu br. 6/19. i u ovom broju Časopisa razmatramo istu temu, sa novijim podacima, smatrajući, da je to za članove/čitatelje ovog Časopisa poticajno i korisno.

Naime, prema članku 20. Zakona o doprinosima, počev od 1.1.2015.god., propisano je da poslodavci, koji 1. zaposle mlađu osobu od 30 godina starosti, 2. na neodređeno vrijeme, **oslobođeni su plaćanja doprinosa „na“ plaću do 5 godina**. Prema istom Zakonu stopa doprinosa „na“ plaću, tj. za zdravstveno osiguranje je 16,5 % od osnovice. Osnovicu čini bruto plaća radnika.

Efekt primjene te mjere za bruto plaću - prema maksimalnom iznosu primjerene plaće za m.s. (1.055,19 €/mjesec, u primjeni od 1.4.2023.god.), koju, kao maksimalni iznos primjerene plaće objavljujemo na unutarnjoj stranici korica Časopisa, daje efekt manjeg troška na strani poslodavca za neplaćeni

doprinos „na“ plaću po citiranoj stopi ili 174,22 € bruto/mjesec ili na godišnjoj razini 2.090,64 € ili za 5 godina 10.453,21 €, ili 78.759,73 kn??

Za korištenje navedene olakšice, na strani poslodavca/radnika moraju se kumulativno ispuniti slijedeći uvjeti: 1. da je na dan prijave na MO i ZO, tj. na dan početka radnog odnosa mlađi od 30 godina, 2. da se zapošljava radnika na neodređeno vrijeme, bez obzira da li na puno ili nepuno radno vrijeme, 3. da radnik nije ranije bio zaposlen kod istog poslodavca na neodređeno vrijeme, ali nije smetnja, ako je bio zaposlen na određeno vrijeme, 4. ni ako je kod istog poslodavca bio na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa.

Radnici mlađi od 30 godina, zaposleni na neodređeno vrijeme, po djelatnostima, računajući na dan 31.3.2023.god.

Tablica br. 11.

Red br.	Naziv djelatnosti	Ukupno 31.12.22	Ukupno 31.3.23.	Indeks 4/3	Udio u UB u %
1	2	3	4	5	6
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3381	3532	104,47	2,05
2.	Rudarstvo i vađenje	327	372	113,76	0,22
3.	Prerađivačka industrija	27883	28927	103,74	16,80
4.	Opskrba električnom energijom, plinom ...	1452	1471	101,31	0,85
5.	Opskrba vodom	1338	1421	106,20	0,83
6.	Građevinarstvo	12922	13318	103,06	1,93
7.	Trgovina na veliko i malo	28188	29361	104,16	17,05
8.	Prijevoz i skladištenje	7776	8066	103,73	4,68
9.	Djelatnost pružanja smještaja i hrane	12746	13287	103,43	7,72
10.	Informacija i komunikacija	13460	13762	102,24	7,99
11.	Financijske djelatnosti/osiguranje	3528	3680	104,31	2,14
12.	Poslovanje nekretninama	938	1023	109,06	0,59
13.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	13592	13842	101,84	8,04
14.	Administrativne i pomoćne djelatnosti	4604	4812	104,52	2,79
15.	Javna uprava i obrana	6900	6990	101,30	4,06
16.	Obrazovanje	3487	3591	102,98	2,08
17.	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	15911	16262	102,21	9,44
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	2609	2727	104,52	1,58
19.	Ostale uslužne djelatnosti	5314	5387	101,37	3,13
20.	Djelatnost kućanstva	145	146	100,69	0,08
21.	Djelatnost izvan teritorijalnih organizacija	25	32	128,00	0,001
22.	Nepoznato	155	192	123,87	0,11
	UKUPNO:	166.681	172.201	103,31	100

Izvor: WEB, Statističke informacije - HZMO, svibanj, 2023.god.

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Za 3 mjeseca razlike, tj. I-III/23/prosinac 2022. rezultirao je povećanjem broja zaposlenih mlađih osoba od 30 godina za koje poslodavac oslobođen plaćanja doprinosa „na“ plaću, tj. za obvezno zdravstveno osiguranje po stopi od 16,5 %

na bruto iznos plaće, ako, uz navedeni uvjet radnik i poslodavac ispunjavaju još 2 uvjeta – sklapanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme i uvjet, da navedeno pravo može trajati, može se koristiti najduže 5 godina.

Kolona br. 6. upućuje na saznanje koliko je broj korisnika/navedeno pravo/djelatnost zastupljeno u

ukupnom broju, koji je označen indeksom 100. Ispada da su najveći postotak zastupljenosti zasnivanja takvog radnog odnosa registriran za djelatnost pod red.br. 7. – Trgovina na veliko i malo, zatim pod red.br. 3. – Prerađivačka industrija, zatim pod red.br. 17 – Zdravstvena zaštita i socijalna skrb, zatim djelatnost pod red.br. 13 – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, pa djelatnost Informacija i komunikacija i djelatnost Građevinarstva. Sve druge djelatnosti registrirale su manji broj korisnika navedenog prava od nabrojanih 6, koje se registrirale dvocifreni broj a ostalih 15 djelatnosti manje od 5000 a 4 djelatnosti čak manje od 1000 korisnika tog prava.

Broj korisnika prava iz prethodne tablice prema županijama/Grad Zagrebu (dalje: JPRS)

Najveći broj korisnika navedenog/opisanog prava koristio je Grad Zagreb kao JPRS i to 33,73 % UB, zatim Splitsko-dalmatinska županija sa 8,61 %, pa zatim Zagrebačka županija sa 6,68 %, pa Osječko-baranjska sa 6,10 %, zatim Primorsko-goranska sa 5,38 %, zatim Varaždinska sa 5,38 %, zatim Istarska sa 4,11 %, pa Međimurska sa 3,25 %, i Zadarska sa 3,19 %. Sve druge JPRS, njih 12

* * * * *

PODACI O PLAĆAMA U RH

P R O S J E K

NETO PLAĆE PO ZAPOSLENOM U PRAVNIM OSOBAMA RH ZA RAZDOBLJE 1997. do I-III/2023. god., SA INDEKSOM ODNOSA PLAĆE Ø I-III/2023/2022.

Tablica br. 11.

Prosječna neto plaća/radnik/godina u kn													
Naziv djelatnosti	1997.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022., u € i kn	I-III/2023.	Indeks Ø I-III/2023/22.
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Financije i djelatnost osiguranja	3.320	7.870	7.892	7.747	7.890	8.338	8.523	8.862	9.329	9.757	1.380 10.398	1.548	112,17
Od toga:													
-Financijske uslužne djelatnosti					8.741	9.171	9.290	9.637	10.155	10.647	1.511 11.388	1.703	112,71
-Osiguranje/reosig.					7.083	7.583	7.881	8.195	8.722	9.229	1.300 9.796	1.426	109,69
- Pomoćne djel.za navedene poddjel.					6.184	6.525	6.738	7.136	7.392	7.564	1.057 7.963	1.164	110,12
Obrazovanje	2.193	937 5.484	928 5.446	818 6.155	840 6.147	901 6.391	952 6.580	982 6.802	936 7.285	1-045 7.816	1.087 8.190	1.159	106,62
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2.783	7.093	7.081	6.224	6.323	6.723	7.058	7.282	7.409	7.862	1.113 8.385	1.222	109,79
Od toga:													
-Znanstveno istraživanje i razvoj				8.406	8.485	8.982	9.166	9.454	9.969	10.680	1.482 11.165	1.565	105,60

Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	2.785	6.408	6.395	6.609	6.696	7.004	7.221	7.519	8.195	8.808	1.231 9.274	1.293	105,04
Od toga:													
-Zdravstvena zaštita				935	965	1015	1054	1102	1169	1269	1.325 9.982	1.383	104,38
- Socijalna skrb				4.723	4.751	4.968	5.294	5.660	5.947	6.188	867 6.534	924	106,57
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	2.653	799	790	848	870	921	961	1.010	1.061	1.115	1.186 8.938	1.259	106,16
UKUPNO SVI:	2.377	728 €	725 €	735 €	755 €	792 €	842 €	871 €	898 €	948 €	1.016	1.110	109,25

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistika u nizu, tablica 9.3.6., svibanj, 2023.god.

Analiza/komentar podataka iz prethodne tablice

• Uvodne napomene

S obzirom na činjenicu da smo ušli u EUROZONU i da iskazane plaće u 2023.god. u eurima, a samo za usporedbu i u kn, podatke o neto plaćama za sve u razdoblju od 2013.god. iskazane u kn, prikazali smo i u eurima i to prema prosječnom tečaju HNB za svaku godinu, računajući do 2022.god., prema tečaju za konverziju 7,53450 kn/€.

Prosječni tečaj kn iskazani u prosječnom iznosu eura, prema tečaju HNB, koji su nam bili podloga za prikaz u prethodnoj tablici, bili su:

I-XI/22. = 7,53450 kn/€

2021.g. = 7,5242 kn/€

2020.g. = 7,5331 kn/€

2019.g. = 7,4136 kn/€,

2018.g. = 7,4141 kn/€,

2017.g. = 7,4601 kn/€,

2016.g. = 7,5293 kn/€

2015.g. = 7,6096 kn/€,

2014.g. = 7,6301 kn/€,

2013.g. = 7,5735 kn/€,

2012.g. = 7,5173 kn/€,

2011.g. = 7,4342 kn/€,

2010.g. = 7,2922 kn/€,

2009.g. = 7,3398 kn/€,

2008.g. = 7,2227 kn/€,

2007.g. = 7,3361 kn/€.

Dvojni prikaz prosječnih plaća prezentirali smo samo za djelatnost obrazovanja, **zdravstvene zaštite** i djelatnost javne uprave i ukupno svi na radu u pravnim osobama u RH. Za sada samo za navedene djelatnosti, iz razloga što su te djelatnosti sa brojem zaposlenih zastupljene u ovom vremenu, čitateljima najvjerojatnije najinteresantnija informacija. U drugim brojevima Časopisa nastaviti ćemo praksu i za druge neprivredne djelatnosti.

• Komentar

Uspoređujući podatke o plaćama ostvarenim za razdoblje I-III/23. sa prosječnim iznosima iz 2022.god., možemo zaključiti da i dalje najveći rast plaća bilježi djelatnost Financija i osiguranja sa cca 12 %, s tim da sama podgrupacija Financijske usluge bilježi rast 12,71 %, a djelatnost osiguranja 9,69 %. Nakon djelatnosti Financija/osiguranja najveću stopu registrira djelatnost Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti i to za 9,79 %.

Jedna i druga djelatnost iz prethodnog stavka imale su veću stopu rasta od prosječne stope rasta svih zaposlenih u pravnim osobama od 9,25 % (12,17 i 9,79 : 9,25 %).

Sve druge neprivredne djelatnosti registrirale su manju stopu rasta, a najmanje grupacija zdravstvene zaštite i socijalne skrbi sa 5,04 %, od čega podgrupacija zdravstvene zaštite samo 4,38 %, što je za cca 5 %-tnih bodova manje od postotka rasta plaća svih zaposlenih u pravnim osobama (4,38 % : 9,25 %).

ANALIZA PLAĆA U REALNOM SEKTORU

Neto plaće u realnom sektoru, u pravnim osobama, po grupacijama djelatnosti iskazano dvojno, iznosima u € i kn, te indeksom razlike I-XII/22/2021.

Tablica br. 12.

Re d. br.	Naziv grupacije/djelatnosti	Ø2022.	Ø I-III/23.	Index 4/3
1	2	3	4	5
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	883 € 6.652	972	110,08
B	Rudarstvo i vađenje	1179€ 8.882	1194	101,27
C	Prerađivačka industrija	939 € 7.072	1.029	109,58
D	Opskrba el.energijom, plinom i...	1262€ 9.508	1.324	104,91

E	Opskrba vodom, gospodarenje s otpadom	904€ 6.814	963	106,53
F	Građevinarstvo	821 € 6.184	908	110,60
G	Trgovina na veliko i malo	924 € 6.965	1.011	109,42
H	Prijevoz i skladištenje	967 € 7.289	1.044	107,96
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme hrane	831 € 6.261	888	106,86
J	Informacije i komunikacije	1427 € 10.753	1.602	112,26
L	Poslovanje nekretninama	938 € 7.064	1.039	110,77
N	Administrativne i pomoćne djelatnosti	784 € 5.910	882	112,50
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	938 € 7.070	1.022	108,96
S	Ostale uslužne djelatnosti	833 € 6.280	938	112,61
	UKUPNO, IZ TABLICE BR. 1. I OVE TABLICE – SVI ZAPOSLENI U PRAVNIM OSOBAMA U RH	1016 € 7.653	1.110	109,25

Izvor: DZS, Statistika u nizu, svibanj 2023.god.

Napomena 1: Neprivredne djelatnosti zastupljene su u tablici br. 1. Zbog toga, kontinuitet slova abecede, koja služe kao oznaka djelatnosti u ovoj tablici je prekinut za one djelatnosti koje su navedene u tablici br. 1.

Komentar: I. GabriLo, dipl. iur.

Uvodne napomene

Plaće svih, na radu u pravnim osobama realnog sektora i neprivrede/društvenih djelatnosti/državne i lokalne uprave rasle su u razdoblju I-III/23. u odnosu na prosjek 2022.god. za **9,25 %**.

Plaće u grupacijama realnog sektora od A – S prethodne tablice realizirale su prosječni rast plaća u usporedbi sa rastom za grupacije neprivrede/društvenih djelatnosti/državne i lokalne uprave – samouprave u pravilu sa većim postocima rasta od rasta plaća u navedenim grupacijama–neprivrede i to za cca 3 – 4 %-tna poena više.

Sve grupacije realnog sektora osim grupacija pod B, D i E, što znači samo njih 3 u odnosu na drugih 10, zabilježile su manji %-tak rasta od %-tka rasta svih.

Iznenaduje, da je grupacija Rudarstva i vađenja ostvarila postotak rasta samo za 1,27 %, iako njena prosječna neto plaća sa 1.194 € ulazi u kategoriju najvećih prosječnih plaća, tj. da je razvrstana na 2. mjesto po visini takve plaće odmah iza grupacije Opskrbe električnom

energijom i plinom. Sa takvom plaćom, Rudarstvo i vađenje uklapa se skoro u cijelosti - nešto više – od ostvarene prosječne plaće svih zaposlenih u RH na radu u pravnim osobama u promatranom razdoblju.

Najveći postotak rasta zabilježile su grupacije pod S, N, J i L. Te grupacije, što će potvrditi i slijedeće analize zapošljavaju relativno manji broj radnika u odnosu na grupacije pod G, F, C i I, ne računajući grupacije neprivrede, koje također zapošljavaju relativno veliko broj službenika/namještenika, kao što su obrazovanje, zdravstvena zaštita i socijalna skrb, javna uprava i...

Najvišu prosječnu plaću ostvarili su radnici zaposleni u grupaciji J sa **1602 €** /radnik ili i sa stopom rasta od **12,26 %**, zatim u grupaciji D sa 1.324 €, sa stopom rasta od 4,91 %, te u grupaciji B Rudarstvo i vađenje sa 1.194 €, sa stopom rasta od 1,27 %, itd.

Najnižu prosječnu plaću od nabrojanih grupacija ostvarili su zaposleni u grupaciji N - Administrativne i pomoćne djelatnosti sa **882 €**/radnik i to sa 2. najvećom stopom rasta grupacija realnog sektora i to sa **12,50 %** (najveću stopu rasta, kao što navedeno, ostvarili su zaposleni u grupaciji N sa 12,50 %).

Zaposleni u grupacijama koje zapošljavaju najveći broj radnika iz realnog sektora, kao što su to grupacija pod C, F i G ostvarili su prosječnu plaću: **1. grupacija sa 1.029 €**, koja je bila zastupljena u iznosu prosječne neto plaće svih sa 92,70 %, **2. grupacija pod F sa 908 €** bila je zastupljena u prosječnoj neto plaći svih sa 81,80 %, a **3. grupacija G sa 91,08 %**.

Rast plaća navedenih grupacija i broj zaposlenih/grupacija

Nabrojene grupacije realnog sektora od A – S imale su zaposlene u mjesecu ožujku 2022.god., kako slijedi:

Najveći broj zaposlenih imala je grupacija pod C - Prerađivačka industrija sa **230.255** zaposlenih ili **16,65 %** ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama (**1,386.640**). Zaposleni u toj grupaciji ostvarili su prosječnu neto plaću za razdoblje I-III/23. u iznosu od 1.029,00 € ili 92,70 % prosječne neto plaće svih na radu kod pravnim osoba u istom promatranom razdoblju.

Na **2. mjesto** te/takve rang-liste razvrstani su zaposleni u grupaciji pod G – **Trgovine na veliko i malo** sa **212.217** zaposlenih i bili su zastupljeni u UB sa 15,30 %. Zaposleni u toj grupaciji ostvarili su prosječnu neto plaću u istom razdoblju kao navedeni za grupaciju pod C, sa 1.011,00 €, ili 91,08 % prosječne neto plaće svih na radu u pravnim osobama.

Na **3. mjesto** razvrstani su zaposleni službenici/namještenici u grupaciji P – Obrazovanje sa **125.288** zaposlenih čime su zastupljeni u UB sa 9,03 %. U razdoblju I-III/23. zaposleni u toj grupaciji ostvarili su prosječnu plaću u iznosu od 1.159,00 € ili za 4,41 % više od prosječne neto plaće svih na radu u pravnim osobama.

Na **4. mjesto** razvrstani su zaposleni u **Javnoj upravi** sa **112.775** zaposlenih, čime su bili zastupljeni u UB sa 8,13 %. Zaposleni u toj grupaciji neprivrednih djelatnosti ostvarili su prosječnu neto plaću sa 1.259,00 € ili 13,42 % više od prosjeka svih na radu u pravnim osobama u istom promatranom razdoblju.

Na **5. mjesto** razvrstani su zaposleni u grupaciji F – **Građevinarstvo** sa **109.995** zaposlenih ili sa 7,93 % zastupljenosti u UB svih računajući na broj u ožujku 2023.god.

Zaposleni u toj grupaciji u vremenu I-III/23. ostvarili su prosječnu neto plaću u iznosu od 908,00 € ili 81,80 % prosječne neto plaće svih na radu u pravnim osobama u istom promatranom razdoblju.

Na **6. mjesto** razvrstani su zaposleni u grupaciji Q – **djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi** sa **104.612** zaposlenih i bili su u ožujku o.g. zastupljeni sa 7,54 % u UB. Zaposleni u toj grupaciji ostvarili su prosječnu neto plaću u iznosu od 1.293,00 € koja je time bila veća od prosječne neto plaće svih za 6,48 %.

U toj grupaciji, u podgrupaciji u djelatnosti zdravstvene zaštite bilo je u 3. mj.o.g. ukupno zaposlenih **82.314** službenika i namještenika ili **78,69 %** UB grupacije ili **5,94 %** UB zaposlenih u RH u pravnim osobama.

Zaposleni u podgrupaciji zdravstva ostvarili su prosječnu neto plaću u iznosu od 1.383,00 € ili 6,96 % više od plaće pripadnika grupacije, odnosno 24,59 % više od prosječne plaće svih na radu u pravnim osobama u razdoblju I-III/23.

Obračun plaća u zdravstvu

- **Primjer obračuna plaća u KBC Rijeka**

Iz članka razabiremo, da je u KBC Rijeka isplaćena prosječna bruto plaća u iznosu od 5.052,93 € ili neto 3.248,76 € ili 64,29 % iznosa bruto plaće i to liječniku neurokirurgu u istom KBC-u Ri, prosječna plaća dr. spec. iznosi 3.358,47 € bruto ili 2.199,55 € neto ili 65,49 % bruto. Istaknuli su, da srednja plaća m.s. i tehničara iznosi 1.484,67 € bruto/mjesec, odnosno neto 1.039,29 € ili 70,00 % iznosa bruto plaće.

- **Primjer obračuna u OB Pula**

U pulskoj općoj bolnici najveća plaća iznosi **6.226,00 €** neto ili po prilici **9.683,24 €** bruto, ako

je i kod njih, odnos zastupljenosti neto plaće u bruto isti kao u KBC Ri, odnosno ako je bruto iznos veći za isti %-tak od neta, kako to proizlazi iz obračuna za KBC Ri (64, 29 % iznos bruto plaće) Sljedeća plaća nakon navedene najveće, također za ožujak 2023. također za OB Pula iznosila je 4.645 € neto, a prema istom modelu obračuna cca 7.224,37 € bruto. U toj OB, prosječna neto primanja liječnika iznosila su 1983,04 € neto/mjesec ili cca 3.084,22 € bruto/mjesec, obračunata prema istoj metodologiji, kako je opisano u prethodnom izlaganju. U toj bolnici prosječna neto primanja m.s. iznosila 907,92 € neto/mjesec ili cca 1.412,09 bruto, prema istoj metodologiji izračuna.

Koje elemente koriste ZU za obračun plaća?

- **HUBOL**, kao asocijacija liječnika, još više naglašavaju utjecaj prekovremenih sati na visinu ukupne plaće svojih članova ??

Za tako visoke obračunate plaće iz HUBOL-a obrazlažu, da je to produkt obračuna prekovremenih sati, pa ispada da su takvi liječnici uz redovan rad ostvarili 180 ili 200 prekovremenih sati/mjesec??Što to konkretno znači? OB je prosječnom broju fonda sati rada/mjesec, za 250 radnih dana/godina ili prosječno 21 radni dan/mjesec, daje u konkretnom slučaju npr. za ožujak/23. pribrojila i 180 ili 200 sati prekovremenih uz 184 sata. Pribrajajući toj satnici 180 prekovremenih sati, ispada da je liječnik proveo na radu u ožujku 2023.god. 364 sata, odnosno 384 sata/mjesec, ako je u ožujku imao 200 prekovremenih sati, kako je u javnom tisku i naglašeno??

- **Iznosi plaća/liječnik**, kako je navedeno u prethodnom izlaganju potvrđuju stav državne revizije/2018.god., zauzet nakon kontrole poslovanja zdravstvenih ustanova u vlasništvu Države/županija

Naime, izvješće državne revizije bilo je, da se u tzv. javnom zdravstvu primjenjuju za obračun plaća 2 sustava, jedan zakonit tj. Temeljni kolektivni ugovor za javne službenike i Kolektivni ugovor za zdravstvo i zdravstveno osiguranje, te drugi „ilegalni“ – obračun prekovremenih x sati dežurstva, x sati pripravnosti, suprotno normama o plaćama po posebnom zakonu, tj. mimo navedenih jedinstvenih normi za javne službenike, koje provode same zdravstvene ustanove sustavom obračuna prekovremenih sati iznad maksimalno propisanog broja ZOR-om, dežurstvom i pripravnosti (brojevi nisu propisani, već zavise od broja kojeg odrede neposredni rukovoditelji). Navedeni iznosi povećavaju se za utvrđen postotak, zavisno kada se – u koje vrijeme i koji dan u tjednu obavlja takav oblik rada. Rezultat toga su opisani apsurdni iz tzv. broja odrađenih sati rada zajedno sa brojem prekovremenih/mjesec, mjereno milijunima?

- **Prekovremeni sati liječnika – paralelni sustav obračuna u odnosu na zakonom propisan obračun**

Predstavnici liječničkih udruga stalno ističu, da se broj prekovremenih sati rada liječnika mjeri milijunima sati i da je to produkt manjeg broja liječnika??

- **Eurostat objavljuje podatak da u RH na isti broj stanovnika, u odnosu na zemlje EU ima u bolnicama zaposlenih 22 % specijalista više**

Prekovremeni sati multiplicirali su se i u godinama pandemije COVID 19, kada su bolnice/klinike izvršile, prema podacima HZZO-a i do 30 % manje ugovorenih usluga/ vrijednosti ugovorenog programa.

Prekovremeni sati liječnika multiplicirali su se i nakon što je Eurostat, prije par godina, godina, na koje se su nastavile godine pandemije, objavio podatak da RH na 100.000 stanovnika ima više zaposlenih liječnika u bolnicama/klinikama za 22 % od prosjeka EU??

Kako riješiti navedene suprotnosti/paradokse?

Sustav plaća liječnika u zdravstvu RH v e z a t i za **obračun plaća prema rezultatu rada, kako to upražnjavaju sve zemlje EU, ne prema zvanju i položaju** (osnovica x koeficijent + dodaci), kako je to legalizirano u RH. Tako obračunata plaća je fiksna, nezavisno o rezultatu rada pojedinca ,ali i nezavisno o poslovnom rezultatu rada njegove zdravstvene ustanove – njegovog poslodavca. U

ZAKLJUČAK 1.: U zbroju opisanih činjenica, logičan je zaključak da sve ustanove u vlasništvu Države / županija i Grada Zagreba registriraju gubitak u poslovanju i do 200 miliona eura/godinu. Te gubitke, a prema ustavnom načelu „vlasništvo obvezuje“, na teret državnog proračuna to znači, svih svojih građana – poreznih obveznika sanira Država.

ZAKLJUČAK 2.: Iz navedenih razloga, obavezna je reforma zdravstvenog sustava, prema modelu/iskustvu drugih zemalja EU/svijeta, pogotovo danas, 10 godina poslije ulaska RH u EU i nakon uvođenja Eura i ulaska u Šengen zonu, brisanja granica između RH i ostalih članica Eurozone i ...

- **Stav Udruge u ovom predmetu**

Kada je skupu menadžera u zdravstvu Europe održanom u Ateni, prije 15 godina, predstavnik Udruge iznio podatak kako se liječnicima u RH obračunavaju plaće, u smislu iznjetog u prethodnom stavku, nazočni nisu vjerovali da se obračun plaća ne obavlja prema rezultatu njihovog rada. Tada smo u Udruzi zaključili , da se RH vjerojatno boji bogatih

liječnika, pridjev „bogati“ sa navodnicima ili bez, zato nije legaliziran takav obračun, koji, da je ustrojen rezultirao bi obračunom možda istih plaća, ali u pravom smislu plaće koju su ostvarili svojim rezultatom rada i to onog liječnika tj. kojeg su pacijenti izabrali za svog ordinariusa prema statistici uspješnosti njegovog liječenja ili usmenom predajom da je takav i takav, ili ... **Javni tisak** koji je tada, kao i sada bio „bombardiran“ izjavama predstavnika udruga liječnika, kako ih malo ima, kako su im plaće niske itd..., te da im nije plaćen prekovremeni rad, **objavio i dio razgovora sa dr. T. Mihaljevićem**, spec. kardiokirurgom, rođenim Zagrepčaninom i svršenim studentom MF Zagreb, a danas direktorom najveće kardiokirurške klinike u Clevelandu u SAD. **Na upit novinara**, kako je on u klinici sa 5000 zaposlenih riješio pitanje prekovremenog rada liječnika odgovorio kontra pitanjem: „A što Vam je to?“. Normalno, liječnik u SAD vodi brigu o „svojim“ pacijentima u svakom pogledu. Zadovoljan pacijent je za njega najbolja reklama da ga i drugi izaberu u tom statusu. Zdravstvena ustanova zasniva radni odnos sa liječnikom prema njegovom programu rada koji nudi i to na određeno vrijeme. Za njega, uvjetno rečeno, dnevno radno vrijeme nije ograničeno od – do , tj. propisano, ono u pravilu traje duže, zavisno o potrebama njegovih pacijenata. Pacijent, iako ima zdravstveno osiguranje, plaća dodatnu participaciju za pretpostavljeni veći standard, u koji u pravilu i prvenstveno ulazi pravo izbora liječnika za svog ordinariusa i njegovoj pretpostavljenoj brizi za njegovo liječenje/ozdravljenje kroz svo vrijeme trajanja i to sa očekivanim ishodom.

- **Reforma zdravstva kako ju je zamislio pok. prof. Štulhofer**

U tom smislu, može se citirati i članak pok. prof. Štulhofera objavljen u Liječničkim novinama br. 44/05., koji je preminuo 3.9. 2010.god. u 87 g života, pod nazivom „Racionalizacija medicine – globalni problem“ , u kojem iznosi opće uvriježeni europski/svjetski stav da svi korisnici zdravstvene zaštite, osim najsiromašnijeg dijela pučanstva i to prema najrigoroznijim kriterijima, moraju plaćati participaciju za svoje liječenje, što znači više od cijene za pokrivanje troškova koje plaća njihov osiguratelj. On je to obrazložio enormnim rastom troškova, koji su produkt razvoja medicinske tehnike (nakon novih tehničkih inovacija primjeni u svemirskoj i vojnoj tehnici, ta rješenja primjenjuju se u razvoju medicinske opreme) te proizvodnje novih i novih lijekova, čija je proizvodnja, zajedno sa laboratorijskim i kliničkim ispitivanjima enormno skupa. Prof. Štulhofer poslao je poruku, ako se ne zaustavi enormni rast troškova zdravstvene zaštite, ti troškovi će „udaviti“ sve druge neprivredne djelatnosti kao što su npr. kultura,

obrazovanje, socijalna skrb, znanost, javna uprava i ...

ZAKLJUČAK 3.:

RH na tom planu nije izvršila reformu zdravstva iz obveznog zdravstvenog osiguranja?

Iz navedenih razloga, loša organizacija zdravstvenog sustava reproducira ogromne troškove i to samo u sferi javnog zdravstva, koji se sve većim dijelom financiraju iz državnog proračuna, pa i županijske bolnice, ne i iz proračuna županija, kako bi to trebalo biti, s obzirom na vlasničku/osnivačku strukturu subjekata zdravstva i s obzirom na primjenu ustavnog načela „vlasništvo obvezuje“ (članak 48. Ustava RH – „jamči se pravo vlasništva i „vlasništvo obvezuje“)

Suprotnom opisanom, privatni zdravstveni subjekti koji su uključeni u Mrežu JZS i posluju po istim pravnim pravilima glede poslovnog odnosa koji diktira HZZO kao i zdravstveni subjekt, tj. po istim cijenama/uslugama kao i javni zdravstveni subjekt, prihod realizira prema rezultatu rada, s ograničenjem da u naplaćenju realizaciji naplati samo ugovorenu vrijednost, koja je za 10 % i više manja od fakturirane realizacije, tj. izvršenog rada. Privatni zdravstveni subjekt, npr. specijalne bolnice i poliklinike pružaju usluge i visokih pojedinačnih cijena, za koje su privatni zdravstveni subjekti osigurali sredstva za kupnju takve opreme, prvenstveno kreditima, prema uvjetima banaka, bez da u cijeni usluge realiziraju povratna sredstva/amortizaciju, njeno investicijsko održavanje ili sredstva za razvoj – kupnju nove opreme koja zamjenjuje oprema koja nije u funkciji i za koju se ne obračunava amortizacija – kao otpis njene vrijednosti, s v e iz razloga što javni subjekti ostvare sredstva za takve namjene na teret državnog proračuna kroz tzv. decentralizirana sredstva, U javnosti se s vremena na vrijeme lansiraju „otrovne strelice“ upućene HZZO-u da financira subjekte privatnog zdravstva umjesto javnog, sugerirajući neukom puku informaciju o nejednakom položaju „jednog zdravstvenog subjekta u odnosu na privatni, koji taj HZZO, kobajagi protežira, NE OBRNUTO!!

Ništa nismo naučili, odnosno ništa nismo primijenili iz iskustva koje smo stekli poslujući u sustavu društvenog vlasništva i samoupravljanja u bivšoj državi, naročito u zadnjem desetljeću, računajući do 1990.god.??

Računajući od 1976.god, tj. godine donošenja Zakona o udruženom radu, koji je preteča sada važećem ZOR-u i koji je de facto u primjeni, kao načelo regulirao poslovno/organizacijski financijske odnose pravnog subjekta, u području zdravstva, tako da je zdravstvena ustanova bila pravni subjekt sa svim atributima samostalnosti i odgovornosti, nešto slično kao danas javno trgovačko društvo. Svaka bolnica/klinika, DZ, gradska ljekarna bila je subjekt, koji je poslovao prema današnjoj definiciji poduzetnika tj. prema definiciji iz članka 44. Općeg poreznog zakona (pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost s namjerom stjecanja dohotka, dobiti ili drugih gospodarstvenih koristi). Taj/takav subjekt u troškovima je registrirao i trošak amortizacije za prenijetu vrijednost opreme u funkciji, trošak tekućeg i investicijskog održavanja te opreme i druge imovine, u odgovarajućem postotku prema nabavnoj vrijednosti i postotak za razvoj (kupnja nove opreme, izgradnju novih dijelova zdravstvenog subjekta pravne osobe i...). Teoretski, npr. današnjih 63 stacionarne ustanove u RH bili su zasebni pravni subjekti stjecanja ukupnog prihoda i reprodukciju troškova. Trošak za zaposlene – plaće, FZP i...- zdravstveni subjekt je realizirao na tržištu. Glavni kupac njegovih usluga bio je SIZ ili USIZ, zavisno kojem osiguraniku, prema mjestu njegovog prebivališta je fakturirana usluga za njegovo liječenje.

Danas? Stroga centralizacija sa enormnim troškovima koje pokriva ovim subjektima Država, NE I PRIVATNIKU??

P R O S J E K

BRUTO PLAĆE PO ZAPOSLENOM U PRAVNIM OSOBAMA U RH ZA RAZDOBLJE I-III 2023. g., I INDEX Ø I-III/2023/Ø 2022.

Tablica br. 13.

Prosječna bruto plaća/radnik/godina u € (kn, prema prosječnom tečaju/god.- vidi tečajnu listu) u RH												Index I-III/23/2	Mjesečna osn. za obrač. dopr. za obvezna osiguranja (MO i ZO), za ZRPP ¹⁾ , liječnike i dr. VSS, za tzv. slobodna zanimanja – profesionalne djelatnosti/dohodaši i koji utvrđuju dobit, iznosi 1.503,90 € ili 11.331,10 kn ²⁾ , a za privatnike djelatnosti m.s. zub.teh. i fiziot./dohodaši ³⁾ , iznosi 888,67 € ili 6.695,65 kn, a koji utvrđuje dobit 1.503,90 € ili 11.331,10 kn 10.490,70 kn (primjena 1.1.2023.g.)
2010.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	I-III/23		
1.053 € 7.679	1.048 € 7.939	1.042 € 7.953	1.000 € 7.610	1.030 € 7.752	1.080 € 8.055	1.138 € 8.448	1.182 € 8.766	1.223 € 9.216	1.276 € 9.599	1.380 € 10.400	1.526 € 11.498	110,58	

Izvor: Naredba o iznosima osnovicama za obračun doprinosa za 2023.g., NN, 1/23.

Prosječna bruto plaća/radnik/zdravstvo

1.263 € 9.565	1.262 € 9.626	1.254 € 9.543	1.302 € 9.806	1.343 € 10.017	1.435 € 10.636	1.509 € 11.185	1.636 € 12.324	1.748 € 13.150	1.830 € 13.787	1.918 € 14.451	104,81	zdravstvo/Ø RH = index 125,69
---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	--------	----------------------------------

Izvor: Mjesečno statističko izvješće – Državni zavod za statistiku br. 2/10., 2/11., 2/12., 2/13. 2/15., 4/15. i Statistika u nizu, DZS, svibanj, 2023.god., tablica 9.3.8.

Napomena: Iz evidencije izbrisani su podaci od 1997 – 2010. , da bismo osigurali prostor za prezentaciju podataka za razdoblje 2010 – 2023g. Prosječna bruto plaća svih za **2010.g.**, kao početna godina analize prethodnog razdoblja od 13 godina, računajući do 31.3.2023. god. iznosila je **7.679 kn/mjesec** (podatak, da bi se koristio u eventualnim analizama, kao komparativni podatak). Ispada da su bruto plaće svih u pravnim osobama u RH, u razdoblju od cca 13 godina povećavane/rasle ukupno cca 44,92 % ili 3,46 %-tna poena/godina. Nisu se zadržali trendovi povećanja plaća u razdoblju VII-XII/22. u usporedbi sa prosječno obračunatim isplaćenim plaćama u razdoblju od I-VII/22.god., tako da je veći postotak rasta potrošačkih cijena prevagnuo u izračunu nove aktualne vrijednosti boda AVM, za obračun visine mirovine i drugih mirovinskih primanja za razdoblje I-VI/23. Navodno, bruto plaće u RH u navedenom razdoblju rasle su mjereno indeksom manjim od rasta potrošačkih cijena, tako da je Upravno vijeće HZMO-a, primjenjujući tzv. švicarsku formulu za izračun AVM primijenilo 70 % prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 30 % prosječnog indeksa rasta bruto plaća, što je rezultiralo sa povećanjem prethodnog iznosa AVM 77,65 kn/bod sa iznosom od **81,82 kn/bod** ili sa rastom od **5,37 %**.

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.

Mora se naglasiti da je od 01. 01. 2016.g. promijenjena metodologija izračuna bruto plaće, iz razloga kako je navedeno i za izračun neto plaće, u/za tablicu br. 1. Zbog toga je prosječna bruto plaća za 2015.g. manja od prosjeka iskazanih bruto plaća računajući od prosjeka 2010., 2013. i 2014.g., pa sve do 2015.g.

Iznos prosječne bruto plaće za I-III/2023. god. od 11.498 kn ili **1.526,00 €** na godišnjoj razini (Ø x 12) daje procijenjeni/pretpostavljeni iznos od 137.976 kn bruto, ili **18.312,00 €**. Taj/takvi iznos teoretski, mogao bi predstavljati osnovicu za izračun mirovine, kada se bruto plaća/osiguranik/godina uspoređuje sa bruto plaćom svih/godina, na radu u pravnim osobama, pa tako i za 2023.god. Koeficijent razlike bio bi veći u korist korisnika mirovine, računajući za godine u kojima je prosječna bruto plaća/godina svih bila manja od iznosa njegove bruto plaće i obrnuto. Ako će imaginarni radnik ostvariti prosječnu bruto plaću u cijelom radnom vijeku/godina do nivoa prosječne plaće svih za 2023.god., tj. **137.976 kn** ili **18.312,00 €**, ili prosječno 1.526,00 €/mjesec, navedeni imaginarni osiguranik ostvario bi u navedenom razdoblju prosječni koeficijent razlike 1,0/godina, za cijelo razdoblje svog radnog staža. Ako je imaginarni osiguranik imao i mirovinskog staža, za osnove iz ZMO, npr. beneficirani staž, jer je obavljao određene poslove koji su ocijenjeni težim u odnosu na opće/prosječne uvjete rada ili zbog tjelesnog oštećenja/profesionalne bolesti ili ..., tada će ostvariti veći broj bodova u odnosu na broj samo prema radnom stažu, jer se ukupni mirovinski staž množi sa prosječnim bodom/koeficijentom AVM.

Zaključak: Veći godišnji koeficijent i veći zbir svih koeficijenata/razdoblje mirovinskog osiguranja jamči budućem korisniku veći iznos mirovine, nakon obračuna sa polaznim i mirovinskim faktorom, te u konačnosti sa AVM (aktualna vrijednost mirovine – sada, od 1.1.o.g. 10,86 € kn/bod), ili 81,82 kn. + dodatak od 27 % (ne više od iznosa prema Zakonu o najvišem iznosu mirovine)

No, to je samo teoretska pretpostavka, jer je znano/evidentirano, da su se bruto plaće u navedenom razdoblju mijenjale prema stopama rasta, kako je navedeno u prethodnim analizama u istom Časopisu.

Iznos procijenjene prosječne bruto plaće ostvarene za razdoblje 2023. od **11.498,00 kn ili 1.526,00** (izračun prema tečaju za konverziju 7,53450 kn/€), mogao bi se ostvariti kao produkt rasta u 2023.god., u odnosu na 2022.god. prema stopi od 10,58 %.

5) Prosječna bruto plaća ostvarena u djelatnosti zdravstva u razdoblju I-III/2023. iznosi 1.917,98 € ili 14.451,00 kn i veća je za 25,69 % od prosječne bruto plaće svih zaposlenih u pravnim osobama u RH u istom razdoblju (11.498,00 kn) i to ne samo zbog relativno veće KV strukture zaposlenih u zdravstvu u odnosu na prosjek RH/djelatnosti iz NKD, već i zbog enormnog obračuna prekovremenih sati (vidi Izvješće državne revizije iz 2018.god.). U bivšoj SFRJ, tj. RH ta razlika iznosila je cca 24,00 %. To znači, da je prosječna KV struktura zaposlenih u zdravstvu u RH danas za cca 1,69 %-tnih bodova veća u odnosu na prosječnu KV strukturu svih zaposlenih u pravnim osobama??

Prosječna bruto plaća veća je od prosječne neto plaće obračunate/isplaćene zaposlenima u pravnim osobama za isto razdoblje za **37.48 %** (11.498,00. kn/8.363,30 kn). Bruto plaća povećava se za doprinos „na“ plaću za zdravstveno osiguranje ili za 16,5 % i daje iznos troška/zaposleni od **13.395,00 kn** (11.498,00 x 116,5) = trošak za zaposlenog radnika u pravnim osobama. Ako taj iznos usporedimo sa prosječnom neto plaćom svih zaposlenih u pravnim osobama RH, ostvarenoj za isto razdoblje od 8.363,33 kn, dobijemo indeks 160,17 ili **60,17 %** veći II. bruto iznos = trošak za zaposlenog radnika, od isplaćenog neto iznosa plaće/mjesec.

Rezime – pitanje, koje traži odgovor

60,17 %, kao činjenica, **traži odgovor**, da li je trošak za zaposlene u odnosu na neto iznos plaće previsok, odnosno da li on „davi“ mogućnost poduzetnika/poslodavca povećati neto iznose plaća svojih radnika, jer on na tržištu nastupa sa troškom koji je cca 68,17 % veći od neto iznosa koji bi htio isplatiti radniku (doprinos za MO „iz“ bruto plaće), porez/prirez + doprinos za zdravstveno osiguranje, obračunat na bruto iznos plaće.

Da li zahtjevi za povećanje plaća liječnika u RH, s obzirom na činjenicu da nekima obračunate/isplaćene, kao najveće, od 10 isplaćenih plaća na teret Državnog proračuna tj. da li su zahtjevi realni, odnosno, da li su takvi zahtjevi/takve obračunate plaće realno moguće, s obzirom na ekonomsku/gospodarsku snagu Države, mjereno visinom BDP-a/stanovnik?

- Pripremio Ivan GabriLO, dipl. iur. -

Uvodne napomene

Kao što je u prethodnom izlaganju – stručnim člancima – članovima i drugim čitateljima prezentiran podatak o **10 najvećih obračunatih i isplaćenih plaća liječnicama u RH** na teret Državnog proračuna, isto tako, kao što je prezentirano javnosti i što se još uvijek svakodnevno prezentiraju zahtjevi i drugih za povećanje plaća, prema uzoru i modelu, kako su u svom zahtjevu postavili liječnici kao ultimatum Vladi i premijeru? To je sustavom spojnih posuda, kao motiv i kao uzor poslužilo i drugima, **jer je stvoren presedan**, jer se je sustavu obračuna plaća prišlo volontaristički, zanemarujući mogućnosti Države, čija je ekonomska snaga limitirana visinom BDP-a, npr. mjereno per capita.

U svakom slučaju, kao što je to i u životu, u svim njegovim sferama, **narušeno je načelo „međuzavisnosti troškova i prihoda“**, pri čemu su troškovi, poglavito trošak za zaposlene, a prihodi sve ono što ima svoju cijenu/vrijednost i koje Država oprihodi kroz svoje, ozakonjene izvore stjecanja veći?

- **Javnost traži odgovor, kolike su de facto plaće naših liječnika?**

Javnost se pita, koliko su de facto plaće naših liječnika zaposlenih u klinikama/bolnicama, da li su zbilja one tako niske/male kako se prezentira javnosti od njihovih predstavnika??

- **Odgovor:**

U tom smislu, kao podsjetnik, ponavljamo podatke koje je **objavio javni tisak o 10**

najvećih obračunatih/isplaćenih bruto plaća liječnika, kako slijedi:

Časopis Express od 18. 5.2023.god.objavio je članak “Najviših 10 bruto plaća iz proračuna, rekorder je liječnik s KBC Zagreb sa 11.075,67 €“. U podnaslovu istog članka autorice Bojane Mršić Pavić utvrđen je nastavno i tekst uz glavni naslov članka „I ostalih 9 plaća u top 10 isplaćene su liječnicama u bolnicama. Podatke smo čekali više od mjesec dana. DZS ih je proglasio statističkom tajnom „. Prvi od desetorice liječnika, je, kao što je navedeno specijalist na radu u KBC Zagreb sa 11.075,67 € bruto ili 85.519,35 kn bruto/mjesec. Na drugom mjestu iste rang liste je liječnik čija bruto plaća iznosi 10.902,48 €/mjesec a 3., također liječnik 10.796,41 €/mjesec. Isti članak navodi liječnika koji zauzima 4. i 5. mjesto rang liste, to znači sa 10.560,58 € odnosno 10.399,42 €. Bruto plaću manju od 10.000 € a veću od 9.000 € ostvarili su liječnici specijalisti razvrstani na 6. mjesto sa 9.896,36 €, na 7. sa 9.815, €, na 8. mjestu sa 9.806,03 € na 9. mjestu sa 9.717,33 € i 10. sa 9.701,72 € bruto/mjesec.

- **Drugi, slijedom stvorenog presedana traže isto!**

U zadnje vrijeme, bilo je postavljeno pitanje visine plaće liječnika, a nakon toga i drugih zaposlenih zdravstvenih i nezdravstvenih radnika, sve pod prijetnjom štrajka. Nakon što je predsjednik Vlade prihvatio, uvjetno rečeno ultimatum/ucjene liječnika, kao plima, njihov model postupka za realizaciju njihovih želja, **prihvatili su i drugi zaposleni, pogotovo suci u pravosuđu, čuvari zatvora u grupaciji**

Pravosuđa, pa medicinske sestre i drugo zaposleno medicinsko i nemedicinsko osoblje..., pa ponovno javni službenici!

RH, prema podacima iz tablice koja slijedi, prema istim parametrima mjerenja ekonomske snage Države članice EU, od 27 članica, razvrstana je na 23.mjesto??

Postavlja se pitanje, da li RH može slijediti obračunate plaće, prema visini koje obračunava i isplaćuje svojim građanima Država sa daleko većom ekonomskom snagom?

Istovremeno, mora se naglasiti, da više-manje sve države EU OBRAČUNAVAJU PLAĆE SVOJIM RADNICIMA PREMA REZULTATU NJIHOVOG RADA, NE PREMA ZVANJU I POLOŽAJU i fondu odrađenih sati rada, kao što to u pravilu primjenjuje Država, za obračun svojih javnih službenika/namještenika i službenika/namještenika jedinica lokalne (JLS) i područne/regionalne samouprave (JPRS). U obračunu plaća, metodološki, liječnici su izjednačeni sa činovnicima???

Eklatantni primjer takvog obračuna plaća je i obračun liječnicima i to onima koji su, kao javni službenici zaposleni u ustanovama u vlasništvu Države/županije – Grada Zagreba.

- Suprotno zaposlenima u javnom zdravstvu, liječnici u privatnoj praksi u Mreži JZS

Suprotno tome, njihove kolege na radu u primarnoj razini zdravstvene zaštite - privatnici uključeni u Mrežu JZS- a prema ugovoru sklopljenim sa HZZO-om, ostvaruju prihod iz kojeg podmiruju i troškove plaća, prema rezultatu rada mjereno naturalnim i financijskim pokazateljima iz općih akata HZZO-a.

- Apsurd takvog odnosa?

Da apsurd bude veći, privatnici iz prethodnog stavka ostvaruju ukupan prihod, prema cijeni/usluga i ukupnoj vrijednosti programa prema kalkulaciji HZZO-a, koja ne sadrži vrijednost prenijete opreme u usluzi koju pružaju, troškova njenog tekućeg i investicijskog održavanja, troškova za razvoj, kupnju informatičke opreme i prijevoznih sredstava, iz jednostavnog razloga, što takve cijene primjenjuje i DZ, subjekt u vlasništvu županije/Grada Zagreba, kojemu navedena sredstva osigurava Država iz Proračuna (tzv. decentralizirana sredstva). Naglašavaju, pravno je inkompatibilno imati dvojne cijene za iste usluge?

Praksa, koja je ozakonjena u primjeni od 1993.god. (1. Zakon o zz donijet u RH), nije se mijenjala do danas. HZZO, kao jedini osiguravatelj obveznog zdravstvenog osiguranja, ne slijedi opisnu pravnu regulativu, pa slijedom toga, sustav koji je opisan u negativnom kontekstu i dalje egzistira. Pored toga, Država izbjegava uz jedan državni fond legalizirati u obveznom osiguranju još npr. 2 privatna?

Rečeno u prethodnom stavku predstavlja „šlagvort“ za konstataciju da i danas, nakon što je Vlada RH donijela Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama u primjeni od 6.5. 2023.god.(objava NN, 46/23), HZZO nije pristupio rekalkulaciji cijena i vrijednosti programa za subjekte primarne razine zz, poglavito privatnu praksu uključenu u Mrežu JZS iako su koeficijenti složenosti za ugovornog zdravstvenog djelatnika primarne zz povećani za cca 20 %, a za rad m.s. u timu za cca 5,05 %.

Nije ?

- BDP/stanovnik za 2022.god. prema objavi Eurostata:

Tablica br.14

Naziv države	2020.g.	2021.g..	2022.g.	Indeks 22.g./Ø EU
1	2	3	4	5
EU - 27	26.440	27.900	28.820	100
Luxemburg	81,660	84.490	83.940	291
Irska	62570	70530	77490	269
Danska	47890	50010	51460	179
Švedska	42910	45280	46250	160
Nizozemska	40130	41860	43310	150
Austrija	35480	36950	38340	133
Finska	36220	37250	37920	132
Belgija	34020	36010	36860	128
Njemačka	34590	35480	35870	124
Francuska	30630	32498	33180	115
Italija	24910	26780	27860	97
Cipar	24120	25480	26550	92
Španjolska	22210	23450	25580	89
Malta	20480	22750	23810	83
Slovenija	19740	21310	22450	78
Portugal	17100	18060	19290	67
Grčka	16218	17670	18830	65
Češka	17400	18020	18470	64
Slovačka	15400	16210	16300	57
Estonija	15280	16490	16250	56
Litva	14050	14820	14970	52
Poljska	12810	13770	14600	51
Hrvatska	11680	13510	14540	50
Mađarska	12730	13710	14370	50
Latvija	12330	12980	13320	46
Rumunjska	9020	9610	10110	35
Bugarska	6418	6950	7250	25

Izvor: Eurostat, 24.4. 2023.g.

Napomena 1.: Dat je prikaz i za 3 države koje nisu članice EU

Norveška	68850	71150	72820	253
Švicarska	60040	62100	62820	218
Island	35520	36450	37850	131

Napomena 2.: prezentira se prikaz i za Srbiju, da bi se mogao izvući zaključak o realnosti BDP-a, npr. RH i RS sa Srbijom, kao članicama bivše SFRJ.

Srbija	5440	5910		6100	21
--------	------	------	--	------	----

Komentar: Ivan Gabrilo, dipl. iur.:

Iz prikaza je vidljivo da je samo 10 država, računajući od njih 27 članica EU ili njih ukupno 37 %, u 2022.god. ostvarilo BDP/stanovnik u iznosu većem od prosjeka svih 27 članica. Prve dvije države iz prethodne tablice registrirale su BDP koji je cca za 100 % ili više od 100 % veći od indeksa za sve druge države, računajući od 3 – 10 mjesta te/takve rang liste.

BDP/stanovnik manji od prosjeka EU, a veći od indeksa koji je manji od 90 ostvarile su samo 2 države i to Italija i Cipar.

Sa indeksom većim od 80 a manjim od 90, BDP/stanovnik ostvarile su Španjolska i Malta.

RH „osvojila je“ 23. mjesto takve rang-liste i to samo sa 50 % iskazanog prosjeka za članice EU-27. Uspoređujući RH sa R Slovenijom, možemo konstatirati da je u RS ostvaren veći BDP/stanovnik u odnosu RH mjereno indeksom razlike za 56 %-tnih poena.

RH sa većim indeksom predvodi 4 članice EU koje su nekada pripadale zemljama socijalističkog lagera, kao što su npr. Mađarska, Latvija, Rumunjska i Bugarska. Ostale zemlje iz tog „lagera“, kao što su Poljska, Litva, Estonija, Slovačka, Češka i Slovenija ostvarile su veći BDP/stanovnik mjereno indeksom razlike/ø EU u odnosu na RH.

- **Usporedba sa R Srbijom**

Ako usporedimo BDP RH sa R Srbijom ispada, da je RH ostvarila veći BDP/stanovnik za 138 % ili prema indeksu 238. Ovo ističem jer predsjednik Srbije često uspoređuje svoju državu sa RH, zavaravajući stanovništvo da RS ima veći ostvareni BDP/stanovnik od RS, što kao još jedna laž „resi“ rukovodstvo Srbije, kako je to izjavio Dobrica Ćosić, citiraju zašto se sve srpsko rukovodstvo koriti lažima, naročito prema RH?

Napomena: Mora se naglasiti da podatak o visini BDP-a, kako to naglašava Eurostat je privremen za Rumunjsku, Portugal, Poljsku Nizozemsku, Mađarsku, Luxemburg, Cipar, Hrvatsku, Francusku, Španjolsku, Grčku, Njemačku, Bugarsku i Belgiju, kao i za Srbiju.

Zaključak 1.:

Pretpostavljajući da je iskazani BDP/stanovnik za države EU vjerodostojan (zakonit, točan i istinit), to ne možemo tvrditi za RH, jer i nadležna tijela EU za našu zemlju tvrde da cca 30 % ostvarenog BDP-a u RH nije registrirano, a autor ovog komentara misli, čak i u većem postotku, što potvrđuje standard mjereno brojem nekretnina u vlasništvu građana, voznim parkom, korištenjem turističkih destinacija izvan zemlje, naročito u vrijeme zimskih mjeseci (odlazak na skijališta), procjene o količini novca u „čarapama“, kako to ljudi u žargonu ističu, a javni tisak objavio krajem prošle i početkom ove godine, tj. u vrijeme kada se izvršila konverzija kune u euro itd.

Prema statističkim podacima Eurostata, vidljivo je, da većina zemalja od ukupno 27 EU za stvarnu individualnu potrošnju (SIP), troši više sredstava od vrijednosti BDP/stanovnik, pa i RH, kako to prikazuje i sljedeća tablica:

Tablica 15.

Država EU	IPS/stanovnik /2021.g-	BDP/stanovnik /2021g.
1	2	3
EU - 27	100	100
Luxemburg	144	268
Njemačka	120	120
Danska	119	133
Austrija	117	123
Belgija	116	120
Nizozemska	115	130
Finska	112	112
Švedska	111	123
Francuska	111	104
Italija	98	95
Litva	97	89
Cipar	95	91
Irska	88	219
Slovenija	85	90
Češka	85	92
Španjolska	85	83
Poljska	84	87
Rumunjska	84	74
Portugal	84	74

Malta	83	100
Estonija	80	89
Letonija	76	72
Grčka	75	64
Hrvatska	72	70
Slovačka	71	69
Mađarska	70	75
Bugarska	65	57

Države članice EFT-e

(Europsko udruženje za slobodnu trgovinu)

Norveška	126	167
Island	119	119
Švicarska	119	155

Države kandidatkinje za EU

Turska	69	63
Crna Gora	60	48
Srbija	53	44
Sjeverna Makedonija	51	42
Albanija	39	32

Država, potencijalna kandidatkinja za članstvo u EU

B i H	41	33
-------	----	----

Izvor: Eurostat – Statistički ured EU

Države su poredane prema razini SIP-a (stvarna individualna potrošnja) u 2021.god.

Komentar: Ivan Gabriilo, dipl. iur.

Države koje iskazuju veći indeks BDP-a/stanovnik u odnosu na prosjek EU- 27, koji je označen indeksom 100, u odnosu na indeks veličine SIP-a (stvarna individualna potrošnja), to je prvih 8 država, zatim Irska, Malta i Estonija, znači ukupno 11, ili cca 41 % ukupnog broja članica EU, u odnosu na cca 59 % ili 16 članica koje su registrirale veću stvarnu individualnu potrošnju/stanovnik. To znači, da su zemlje sa većim udjelom SIP-a u odnosu na BDP

registrirale manju ekonomsku snagu vezano za mogućnost investicija, što znači razvoja države, nepovoljnije uvjete zaduživanja na tržištu međunarodnog kapitala, manju/negativniju ocjenu svoje solventnosti svjetskih agencija, uglavnom manju bazu na napredak i veći standard svojih građana.

- **Pozicija RH**

RH, prema istom izvoru podataka registrirala je samo razliku većeg SIP-a za 2 %-tna poena u odnosu na indeks BDP-a/stanovnik?

- **Drugi u takvoj poziciji**

Najbolji pozitivni odnos promatrane 2 veličine bilježi Irska u plusu 131 %-tni bod u korist BDP-a.

Od velikih država EU-a iznenađuje da je i Italija registrirala za navedeni odnos, nazovimo ih 3 negativna poena, tj. SIP-a/stanovnik u odnosu na indeks BDP-a.

Zemlje bivšeg socijalističkog lagersa, kao npr. Poljska, iskazala je negativnu razliku većeg indeksa SIP-a u odnosu na BDP-a za 7 indeksnih poena, Rumunjska 10, Estonija 9, Letonija 4, Slovačka 2, Mađarska 5, Bugarska 8, Češka 7, Slovenija 5 i Litva 8.

Zaključak:

Sve države koje su registrirale veći indeks SIP-a u odnosu na indeks BDP-a su zemlje koje su u velikoj zaduženosti prema Svjetskoj banci, MMF-u ili ...Dugovi takvih država penju se na milijarde i milijarde dolara.

- **Članice EFT-e i njihova pozicija prema odnosu BDP/stanovnik/SIP**

Članice EFT-e ulaze u skupinu država koje su registrirale veći indeks BDP-a u odnosu na prosjek EU u odnosu na indeks za SIP u odnosu na prosjek EU.

- **Države koje čekaju za pristup u EU**

Suprotno rečenom, države kandidatkinje za članstvo u EU zabilježile su manji indeks BDP-a/Ø EU u odnosu na indeks za SIP i to u rasponu od 6 indeksnih poena pa čak do 12, koje je registrirala Crna Gora.

B I H, kao država potencijalna kandidatkinja za članstvo u EU registrirala je manji indeks BDP-a u odnosu na indeks SIP za 8 indeksnih poena.

ZDRAVSTVO ZA BOGATE I SIROMAŠNE

- Vladimir Kamenski, dipl. iur. -

Možda je već pomalo dosadno, ali nikako ne i suviše skrenuti pozornost našoj javnosti na činjenicu da u Hrvatskoj zdravstveni sustav gotovo da više i ne postoji, barem ne u onom obliku kakav bi trebao biti i kakav imaju već sve zemlje iz našeg okruženja, pa čak i one za koje smo nekada bili zdravstvena avangarda. Naravno, na stvari treba gledati u duhu vremena u kojem su nastale pa je teško očekivati da će se svakih par godina pojaviti neki novi Andrija Štampar, neki Ivo Padovan ili recimo Fran Mihaljević koji će našem zdravstvu dati potreban impuls, ali skrenuti s puta koji su ti ljudi osvijetlili, te time Hrvatsku svrstali u red zemalja s naprednim i razvijenim zdravstveno socijalnim uređenjem nepošteno je ne samo prema spomenutim velikanima, nego i prema mladim pokoljenjima koja dolaze, jer činjenica jest da generacije dolaze i odlaze, ali niti jedna ne živi sama za sebe. Poslovice kaže da se nitko ne odmara u hladovini drveta koje je sam posadio.

Osobno me užasava nihilističko razmišljanje, poslije mene potop, kao da ne postoji sutra. Kao da je bitno samo ono vrijeme dok traje politički mandat osoba u funkciji ministra, državnog tajnika ili kakvog drugog obnašatelja dužnosti u resoru zdravstva, ali život nažalost ne završava s okončanjem njihovog političkog mandata.

Nedavno smo imali priliku pročitati vijest kako je aktualni ministar zdravstva najavio izgradnju dječje nacionalne bolnice u Blatu. Ta bi se bolnica trebala izgraditi u neposrednoj blizini stare, nikad ne izgrađene bolnice u Blatu za koju smo već izdvojili nekoliko samodoprinosa, ali od tog velebnog projekta, osim gomile betona i zadržale armature danas ništa ne postoji. I dok je raniji, također vrlo neuspješan ministar zdravstva, zbog čega je na koncu i smijenjen, govorio o sveučilišnoj nacionalnoj bolnici, ovaj sadašnji ima malo drugačiju retoriku pa najavljuje izgradnju dječje nacionalne bolnice. No dobro, ne treba ga unaprijed ocrniti, tim više što se ovaj put ne oslanja na samodoprinos Zagrepčana nego na sredstva koje će se navodno osigurati iz Euz fondova, ali koliko mi je poznato, do sada nismo izvukli niti četvrtinu onoga što je već bilo praktički u džepu, pa se bojim da ćemo umjesto bolnice, bilo kakve i bilo

kako se ona zvala opet dobiti samo prašinu u oči kao i uvijek do sada.

Zaista je lijepo slušati obećanja kako će se izgraditi ovo i ono, povećati kvaliteta zdravstvene usluge građana, otkloniti sve zapreke za ozdravljenje našeg zdravstva, osigurati našim liječnicima dobre uvjete rada, solidna primanja zbog čega neće više imati potrebu odlaziti u inozemstvo, ali činjenice, barem nas koji o njima imamo ispravnu spoznaju, a nema nas tako malo, govore nešto sasvim drugo. Naime, govore nam to da se etika zdravstva i socijalna etika međusobno isključuju, što znači da nas liječnici danas ne mogu liječiti poštujući vrhunska zdravstvena postignuća uz primjenu moderne tehničke opreme čak i da žele ako to nema tko platiti. Netko će naivno pomisliti kako to nije nikakav problem kada se radi o javnom zdravstvu jer sve troškove ionako snosi država što je potpuno pogrešno promišljanje, jer država nema svoj novac nego barata novcem koji dobije od nas građana. Sasvim je drugi par rukava ako se ta sredstva pogrešno usmjeravaju ili se naprosto ukradu, što isto nije isključeno.

Tehnološkim razvojem medicinska sredstva postaju sve skuplja a ista je stvar i sa stručnim znanstvenim usavršavanjem. Da budem slikovitiji, navest ću primjer liječenja u Njemačkoj o čemu su me podučili naši „gastarbajteri“ sa dugogodišnjom životom i radom u toj zemlji za koju kažu da je najsocijalnija država na svijetu bez obzira na svoje kapitalističko društveno ekonomsko uređenje. Oni kažu da ih prilikom prijama u kliniku uvijek pitaju da li žele da ih liječi na primjer docent ili profesor ili liječnik specijalista bez znanstvenih titula te da o tome ovisi i cijena liječenja. Gledajući s neke idealističke platforme ne kažem da je to lijepo i humano, ali je u svakom slučaju pošteno i pravedno. Postoji jedna kolokvijalna uzrečica koju često čujemo u našem svakodnevnom poslovnom svijetu koja glasi; „koliko love, toliko muzike“. Dakle, moramo se pomiriti s tim da danas svugdje u svijetu, osim možda na Kubi i sličnim zemljama, postoji zdravstvo za bogate i za sirotinju. Kad kažem sirotinju, ne mislim na beskućnike i ljude bez ikakvih primanja, već na

srednji društveni stalež kojemu su ranije dok smo imali socijalističko društveno uređenje, stajala na raspolaganju sva medicinska dijagnostička sredstva i svo stručno medicinsko znanje, ali vremena su se promijenila tako da je zakonska definicija zdravstvene djelatnosti koja se je još uvijek zadržala u članku 28. važećeg Zakona o zdravstvenoj zaštiti a prema kojoj je to djelatnost od interesa za republiku Hrvatsku koja se obavlja kao javna služba i koju po stručno medicinskoj doktrini i uz uporabu medicinske tehnologije obavljaju zdravstveni radnici pri pružanju zdravstvene zaštite postala obična floskula što će se razotkriti u daljnjem tekstu ovog članka.

Navedena definicija zdravstvene djelatnosti više ne drži vodu po mom mišljenju ne samo zato što su se promijenili društveno ekonomski odnosi nego i zato što su u državnim i županijskim bolnicama uvedene liste čekanja, zato što su dijagnostički aparati često u kvaru, pri čemu uopće nije važno da li slučajno ili namjerno, zato što navodno imamo premalo liječnika, u što osobno ne vjerujem, već naprotiv, smatram da ih ima previše samo su im očekivanja u pogledu uvjeta rada i plaće često puta nerealna. Zbog svega toga pacijenti koji imaju novac odlaze u privatne zdravstvene ustanove različitog tipa, ovisno o vrsti njihova oboljenja. To zaista ne nagađam nego tvrdim otvoreno i odgovorno te potkrepljujem vlastitim svjedočanstvom. Moja sestra, inače kronični srčani bolesnik, upućena je od svoje izabrane liječnice na temeljit kardiološki pregled u KBC Sestre milosrdnice. Taj je pregled trebao sadržavati EKG, ultrazvuk srca, ergometriju i holter, no od svega je učinjen samo EKG. Nakon toga je bila upućena u covid ambulantu jer je slučajno spomenula da je prije godinu dana preležala covid. U tim okolnostima nije joj preostalo drugo nego da posudi novac, i to ne u nekom vrtoglavom iznosu, te obavi pregled u jednoj privatnoj poliklinici. Tamo je obavljano sve što je pisalo u uputnoj dijagnozi i to uz vrhunski prijem liječnika koji nije štedio svoj trud i svoje vrijeme na detaljno objašnjenje njenog zdravstvenog statusa i očekivanog liječenja upravo onako kako to propisuje Zakon o pravima pacijenata. Znači, može se kad se hoće i kad se ima dovoljno novaca. Sapienti sat (pametnomu dosta) kaže Tercinijeva izreka da je rečeno sve što treba, da je sve jasno i da tome ne treba ništa više dodati. Međutim, ja ću ipak još nešto dodati; Hrvatska ide prema privatizaciji zdravstva, glasi naslov u jednim dnevnim

novinama koje su mi nedavno slučajno dospjele u ruke. Ispod toga stoji podnaslov – kako to da bolnice gomilaju gubitke a privatnici posluju u plusu, pita se dr. Ivana Šmit. Pa upravo sam na pitanje dr. Ivane Šmit izneseno u podnaslovu spomenutog članka odgovorio navodeći primjer moje sestre i njeno iskustvo sa liječenjem u državnoj bolnici i privatnoj poliklinici. Nadalje, u spomenutom članku se navodi kako bi se pacijenti iz Hrvatske ubuduće umjesto u inozemstvo mogli slati na liječenje u privatne klinike u Hrvatskoj na teret HZZO-a kako stoji u nacrtu izmjena Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju koji je poslan na javno savjetovanje. Tome je prigovorio Ivica Belina, piše u članku, predsjednik koalicije udruga u zdravstvu, koja okuplja desetak udruga pacijenata istaknuvši kako se „ovim prijedlogom pogoduje privatnim pružateljima zdravstvene zaštite“. Pogoduje? Pa što ako se pogoduje, jer pogodovati i treba onome tko je to zaslužio, a ne onome tko posjeduje samo formalni status javno zdravstvene ustanove a ne i ono što ga kao imaoca tog statusa posebno obvezuje a to je osiguranje pravovremene dostupnosti svim oblicima potrebne zdravstvene zaštite. Dr. Ivana Šmit u članku nadalje niže pitanja na koja i sama daje odgovore kao na primjer, zašto medicina kod privatnika funkcionira a javni zdravstveni sustav gomila gubitke. Kako to da privatnici posluju u plusu, uz to bolje plaćaju djelatnike, imaju bolju opremu i bolje se razvijaju. Na kraju iznosi jednu lakonsku pretpostavku kako je lako moguće da se u javnom zdravstvu radi o izvlačenju novca iz sustava. Pa nije valjda uvažena doktorice Šmit da o tome samo nagađate. Pa zar niste uočili taj kaotični nered u našem zdravstvu. Što mislite, što je tome razlog? Zar bi vas začudilo da se izvlači novac na sve moguće načine, da se krade sve što se može, od lijekova i medicinske opreme do radnog vremena, da se namještaju javni natječaji i još mnogo toga skrivenog od očiju javnosti. Postavite još samo pitanje da li ima korupcije i primanja mita pa ćemo doći do one najveće Sotonine prijekare kako je laž da on uopće postoji.

Na kraju ovog članka bi volio reći da su sve moje ružne pretpostavke o postojanju nemoralna i nezakonitosti u našem zdravstvu samo zločesta naklapanja i neosnovan sumnja ali ne mogu se oteti logici stvari, jer ako je tako, kako to da ništa ne funkcionira.